

Riksdagens protokoll

2013/14:37

Fredagen den 29 november

Kl. 09.00 – 11.47

Protokoll
2013/14:37

1 § Anmälan om sammansatt utrikes- och försvarsutskott

Från sammansatta utrikes- och försvarsutskottet hade följande promemoria kommit in:

Sammansatt utrikes- och försvarsutskott

1 bil.

Utrikesutskottet och försvarsutskottet har jämlikt riksdagsordningen 4 kap. 8 § i separata beslut den 14 november 2013 överenskommit att genom deputerade i sammansatt utskott gemensamt bereda propositionen 2013/14:33 *Fortsatt svenskt deltagande i den internationella säkerhetsstyrkan (ISAF) och framtida deltagande i Natos utbildningsinsats (RSM) i Afghanistan* samt eventuella följdmotioner.

Till deputerade och suppleanter i det sammansatta utskottet har utsetts de i bifogade förteckning upptagna riksdagsledamöterna.

Det sammansatta utskottet, som benämns Sammansatta utrikes- och försvarsutskottet (UFöU), har vid konstituerande sammanträde den 26 november 2013 utsett följande presidium:

Sofia Arkelsten (M), ordförande

Peter Hultqvist (S), vice ordförande

Stockholm den 26 november 2013

Martin Brothén

Kanslichef utrikesutskottet

Peder Nielsen

Tf. kanslichef försvarsutskottet

Bilagan hade följande lydelse:

Ledamöter och suppleanter i sammansatta utrikes- och försvarsutskottet (UFöU)

Ur utrikesutskottet

Ur försvarsutskottet

Ledamöter

Sofia Arkelsten (M)

Urban Ahlin (S)

Carina Hägg (S)

Christian Holm (M)

Tommy Waidelich (S)

Ledamöter

Peter Hultqvist (S)

Cecilia Widegren (M)

Hans Wallmark (M)

Åsa Lindestam (S)

Peter Jeppsson (S)

Prot. 2013/14:37
29 november

Mats Johansson (M)
Kerstin Lundgren (C)
Bodil Ceballos (MP)

Allan Widman (FP)
Mikael Oscarsson (KD)
Mikael Jansson (SD)
Torbjörn Björlund (V)

Suppleanter

Carin Runeson (S)
Christer Winbäck (FP)
Olle Thorell (S)
Kenneth G Forslund (S)
Désirée Pethrus (KD)
Julia Kronlid (SD)
Hans Linde (V)
Ulrik Nilsson (M)
Elisabeth Björnsdotter Rahm (M)

Suppleanter

Annicka Engblom (M)
Anders Hansson (M)
Kent Härstedt (S)
Clas-Göran Carlsson (S)
Staffan Danielsson (C)
Anna-Lena Sörenson (S)
Johan Forssell (M)
Peter Rådberg (MP)

Promemorian lades till handlingarna.

2 § Anmälan om faktapromemoria

Förste vice talmannen anmälde att följande faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen hade kommit in och överlämnats till utskott:

2013/14:FPM26 Standardiserad mervärdesskattedeklaration *KOM(2013) 721* till skatteutskottet

3 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Följande skrivelser hade kommit in:

Interpellation 2013/14:131

Till riksdagen

Interpellation 2013/14:131 Arbetsmiljöverkets kontor i Västerås av Olle Thorell (S)

Statsrådet Elisabeth Svantesson avser att besvara interpellationen den 13 december 2013.

Skälet till dröjsmålet är inbokade engagemang och resor som inte kan ändras.

Stockholm den 27 november 2013

Arbetsmarknadsdepartementet

Elisabeth Svantesson (M)

Enligt uppdrag

Monica Rodrigo

Expeditions- och rättschef

Till riksdagen

Interpellation 2013/14:132 Arbetsmiljöarbetet
av Raimo Pärssinen (S)

Statsrådet Elisabeth Svantesson avser att besvara interpellationen den 13 december 2013.

Skälet till dröjsmålet är inbokade engagemang och resor som inte kan ändras.

Stockholm den 27 november 2013

Arbetsmarknadsdepartementet

Elisabeth Svantesson (M)

Enligt uppdrag

Monica Rodrigo

Expeditions- och rättschef

Interpellation 2013/14:164

Till riksdagen

Interpellation 2013/14:164 Rättvisa forskningsförutsättningar vid alla lärosäten

av Thomas Strand (S)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 14 januari 2014.

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokade engagemang och resor.

Stockholm den 26 november 2013

Utbildningsdepartementet

Jan Björklund

Interpellation 2013/14:165

Till riksdagen

Interpellation 2013/14:165 Avskaffande av utbildningsbidraget och stipendiefinansieringen

av Thomas Strand (S)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 14 januari 2014.

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokade engagemang och resor.

Stockholm den 26 november 2013

Utbildningsdepartementet

Jan Björklund

Interpellation 2013/14:166

Till riksdagen

Interpellation 2013/14:166 Basresurser till forskning vid alla lärosäten

av Thomas Strand (S)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 14 januari 2014.

Stockholm den 26 november 2013

Utbildningsdepartementet

Jan Björklund

Svar på
interpellationer

4 § Svar på interpellation 2013/14:155 om WTO

Anf. 1 Statsrådet EWA BJÖRLING (M):

Fru talman! Jens Holm har frågat mig hur jag avser att agera i fallet Indien och vissa andra utvecklingsländer som önskar skydda inhemsk livsmedelsproduktion och om jag avser att verka för att de ska kunna göra det inom ramen för WTO-förhandlingarna. Han har vidare frågat om jag avser att verka för att miljöhänsynen ska stärkas inom WTO. Slutligen har han frågat om jag avser att offentliggöra alla dokument kring WTO-förhandlingarna, inklusive den svenska förhandlingspositionen.

Tryggad livsmedelsförsörjning är en mycket viktig fråga. Diskussionerna i Genève ger en bättre förståelse för WTO-regelverkets roll i utvecklingsländernas strävan att se till att den egna befolkningen har tillräckligt med mat. Frågan om global livsmedelsförsörjning har stått högt på den internationella dagordningen i flera år. Öppna marknader och handel är en viktig faktor för att länder runt om i världen ska kunna få tillgång till den mat som behövs. Det finns också ett behov av ökad jordbruksproduktion i utvecklingsländerna. Däremot är omfattande handelsstörande stöd inte rätt väg att trygga livsmedelsförsörjningen. Sådana former av stöd är kostsamma och långsiktigt ineffektiva samt riskerar att påverka andra utvecklingsländer negativt.

Vad gäller Indiens förslag specifikt anser Sverige att det vore fel att tillåta obegränsat handelsstörande stöd. Den kompromiss som nu diskuteras i Genève i form av en tillfällig så kallad fredsklausul är bra. Fredsklausulen innebär att WTO-medlemmar inte kan påbörja tvister med anledning av utvecklingsländers handelsstörande jordbruksstöd för offentlig lagerhållning som syftar till att trygga livsmedelsförsörjningen. Det är viktigt att notera att även en rad utvecklingsländer är skeptiska till fredsklausulen, eftersom de är oroliga för att stödprogram i andra utvecklingsländer allvarligt ska störa deras marknader och därmed deras livsmedelsförsörjning. Negativa effekter på världsmarknaden av handelsstörande stöd är desamma oavsett om det är de utvecklade länderna eller utvecklingsländer som subventionerar. Det tenderar att ibland glömmas bort.

I jordbruksförhandlingarna som helhet finns förslag om att utvecklingsländer ska få undanta ett antal produkter som är särskilt viktiga för livsmedelsförsörjning och landsbygdsutveckling från tullsänkningar. Ett annat förslag med samma syfte är möjligheten att tillfälligt höja tullarna om stora importkvantiteter strömmar in. Det är dock viktigt att dessa möjliga undantag ges transparenta och förutsägbara kriterier för att minimera de handelsstörande effekterna, i synnerhet för att undvika störningar i handel mellan utvecklingsländer.

Miljöfrågorna ingår redan som en del i Dohaförhandlingarna. Fokus i förhandlingarna rör borttagande av tullar och andra handelshinder på

miljövaror och tjänster. Tyvärr har dessa förhandlingar, liksom inom många andra förhandlingsområden, stått helt still under en längre tid. För närvarande diskuteras Apecländernas överenskommelse från 2012 om liberalisering av 54 miljövaror och möjligheten att föra in denna i WTO. Detta skulle ske genom förhandlingar om ett plurilateralt avtal. Sverige är drivande inom EU-kretsen, eftersom vi i frånvaro av en multilateral lösning ser detta som ett sätt att lösa upp dödläget på miljöområdet och komma i gång med förhandlingar. Vi vill dessutom se att fler produkter ingår samt även tjänster och icke-tariffära handelshinder.

Regeringen informerar löpande riksdagen om läget i WTO-förhandlingarna och den svenska förhandlingspositionen. Så skedde i oktober inför ordinarie FAC handel. Tjänstemän från UD informerade även näringsutskottet om förhandlingsläget i WTO i förra veckan. Jag träffade näringsutskottet i går och kommer att informera EU-nämnden senare i dag inför det särskilda extra FAC handel som äger rum i anslutning till WTO:s ministermöte i december. Ett antal riksdagsledamöter kommer även att delta i den svenska delegationen vid ministermötet.

Under hösten har även företrädare för fackföreningar, näringslivsorganisationer och andra intresseorganisationer fått information inom ramen för den referensgrupp som UD bjuder in till.

Anf. 2 JENS HOLM (V):

Fru talman! Jag tackar handelsministern för svaret på min interpellation. Det är bra att vi kan ha den här debatten innan WTO-förhandlingarna på Bali börjar nästa vecka.

Jag vill understryka att handel mellan olika länder ofta är någonting väldigt bra. Men ibland framställs frihandel som ett mål i sig, överordnat alla andra intressen. Då tycker jag att vi börjar få en del problem. Jag vill att mycket av den här debatten ska handla om just det.

Det kan bli så att olika intressen hamnar i konflikt med varandra. Jag har tagit upp exemplet Ontario, en delstat i Kanada, som ville stimulera förnybar energi och skapa lokala jobb inom den sektorn. Det här var någonting som Japan och sedan också EU tyckte illa om. Man drog Kanada och Ontario inför WTO:s tvistlösningsmekanism och sade att detta stod i strid med frihandeln, och man vann. Ontario har därför tvingats avbryta den delen av sitt program för förnybar energi.

USA har nyligen gjort något liknande med Indien. Indien vill i sitt omfattande program för solenergi särskilt gynna lokal produktion av solenergi. USA anser att deras bolag missgynnas av det och har därför dragit Indien inför WTO. Det finns också exempel på länder som har dragit Australien inför WTO därför att Australien lagstiftat om att man bara ska sälja cigaretter i blanka paket utan någon reklam.

Det här är exempel där vi har miljö och folkhälsa i den ena vågskålen och frihandelsprinciperna i den andra. Jag skulle vilja veta vilken den svenska regeringens position i sådana här frågor egentligen är. Min och Vänsterpartiets hållning är att vi måste se till att uppvärdera miljön och folkhälsan. Det är innehållet i politiken som är det viktiga, inte formen, som jag anser att frihandeln är.

Nu finns ett konkret förslag från Indien och en mängd andra utvecklingsländer. De vill ha möjlighet att främja livsmedels säkerheten till ex-

empel genom offentlig lagerhållning av livsmedel och att man ska kunna subventionera vissa baslivsmedel, ge rabatter på mat och sådana saker.

Som jag förstått det hela – och det hörde vi också av svaret – är det någonting som EU och Sverige inte tycker om. Man driver mot utvecklingsländerna att de inte ska få göra på det viset. Det är helt uppenbart, Ewa Björling, att vi har frihandel, som är viktig, i den ena vågskålen. Men är inte rätten till mat, som är i den andra vågskålen, viktigare?

Vi kanske borde tänka på hur vi själva agerar. EU och USA har enorma jordbrukssubventioner. Vi gör egentligen precis samma sak som utvecklingsländerna vill göra. Vi vill garantera vår egen livsmedelsproduktion. Nyligen inrättade EU någonting som kallas för en krisreserv för jordbruket på 30 miljarder kronor för de närmaste åren som ska rycka in och subventionera europeiska jordbruksföretag vid ”allvarliga marknads-kriser”.

Borde vi inte först, Ewa Björling, åtminstone sopa rent framför egen dörr innan vi går till utvecklingsländerna och kräver att de ska avreglera sin livsmedelsproduktion?

Anf. 3 Statsrådet EWA BJÖRLING (M):

Fru talman! Till att börja med tror jag att vi kan vara överens om att frihandel inte utgör någon mirakelkur för utveckling. Men det är ändå en förutsättning för långsiktig tillväxt, utveckling och möjligheter till fler jobb. Dessutom visar historien att inget land har någonsin lyckats få bättre tillväxt bakom stängda dörrar än genom öppen handel.

Med det sagt vill jag tillägga att miljö, folkhälsa och viktiga delar ska gå hand i hand med handelspolitiken. Det är precis därför som Sverige har varit väldigt drivande när det handlar om miljövaror och miljötjänster. Det tror jag att Jens Holm är väldigt väl medveten om.

Vi försökte jobba för det redan 2007 när det även då var ministermöte i Indonesien. Tyvärr hade vi inte så många EU-länder med oss den gången. Men nu har skaran växt. Jag hoppas fortfarande på att vi kommer att nå framåt i de frågorna.

Det är oerhört viktigt att vi får tullsänkningar och att vi tar bort icke tariffära handelshinder på både miljövaror och miljötjänster just för att människor lättare ska kunna välja gröna alternativ.

När det handlar om att sopa rent framför egen dörr är Sverige inte det land som har varit för jordbrukssubventioner. Även det tror jag att Jens Holm är väldigt medveten om. Vi jobbar tvärtom för att ta bort så många jordbrukssubventioner som det bara är möjligt.

Därför är det väldigt glädjande när vi nu tittar på det förhandlingsmandat som vi har mellan EU och USA. Där har USA för första gången gått in utan några begränsningar. Man har öppnat för att också förhandla om jordbruket.

Det kommer att bli långa, tuffa och svåra förhandlingar. Det vet vi. Det finns länder i Europa som är betydligt mer protektionistiska än Sverige inte minst när det gäller jordbruket. Det har vi sett historiskt i andra förhandlingar.

Jag har ändå förhoppningar om att vi ska kunna sänka subventionerna och öppna mer för jordbruket. Vi ska kunna gå i bränschen för det. Om vi kräver det i Doharundan och i ett multilateralt avtal är det också rimligt att vi tänker på samma sätt när det handlar om ett bilateralt avtal.

När det mer specifikt gäller Indien handlar det om statliga program som köper in jordbruksprodukter för lagerhållning i syfte att trygga livsmedelsförsörjningen. Det är precis här som en av knäckfrågorna ligger inför mötet i Indonesien. Man vill också att försäljning av jordbruksprodukter till fattiga konsumenter till subventionerat pris ska undantas WTO-reglerna om maximala tak för handelsstörande stöd.

Vi har kommit med ett förslag till kompromisslösning. Det innebär att WTO-medlemmar inte kan ta sådana program till WTO:s tvistlösning under de kommande fyra åren även om landet i fråga överskrider sina åtaganden för handelsstörande stöd. Under fyraårsperioden ska förhandlingar också vidare ske om en permanent lösning.

Anf. 4 JENS HOLM (V):

Fru talman! Jag börjar med Indien och många andra utvecklingsländer som vill garantera rätten till mat. Rätten till mat måste vara viktigare än frihandel. Ewa Björling säger att det finns en kompromiss om att de ska få göra det i fyra år. Men efter det ska de uppenbarligen inte få göra det längre.

Jag har ett kompromissförslag till dig, Ewa Björling. Kan vi inte göra så att vi ser till att vi sopar rent framför egen dörr? Vi tar bort EU:s jordbrukssubventioner. Vi tar bort den bisarra krisreserven på 30 miljarder, som är nyinrättad och som Sverige har röstat för eftersom det är en del av EU:s budget.

Vi tar bort allt det först. Sedan kan vi tala med utvecklingsländerna om vikten av att liberalisera handel med jordbruksprodukter. Tycker du att det är en bra idé, Björling, att vi i Europa sopar rent framför egen dörr innan vi ska pådyvla utvecklingsländerna någonting?

Det saknas någonting i Ewa Björlings resonemang när Ewa Björling säger att Sverige vill stärka miljödimensionen inom frihandeln. Sättet vi vill stärka det på är att vi vill ta bort tullar och tariffer på 54 miljövaror. Det kan nog vara ganska bra.

Men det handlar också om alla de fall där miljö och folkhälsa står i strid med frihandel, Ewa Björling. Tycker du att det är rimligt att Australien inte ska få införa en lag om att man ska ha blanka cigarettpaket utan reklam på? Tycker du att det är rimligt att USA ska kunna dra Indien inför WTO därför att man vill främja lokalt producerad solenergi?

Här menar jag, statsrådet Ewa Björling, att vi har artikel 20 i GATT. GATT-avtalet är WTO:s grundfördrag. Man skulle kunna se till att artikel 20 i GATT stärks och blir tydligare. Kopplat till artikel 20 i GATT finns det också formuleringar om att man kan vidta handelsstörande åtgärder om det är bra för djur, folkhälsa och miljö. Men det måste göras på ett icke-diskriminerande sätt, och det får inte vara ett dolt handelshinder. Man kan i praktiken säga att man då har slagit undan fötterna för artikel 20.

Jag vill veta om den svenska regeringen driver några fler sätt för att stärka miljö- och folkhälsodimensionen inom WTO. Vad anser handelsministern specifikt om möjligheterna att utveckla artikel 20? Det kanske inte kan ske just inom GATT-avtalet, men man kan lyfta upp det i ett annat WTO-avtal.

Jag skulle också vilja veta mer angående den svenska förhandlingspositionen. Ewa Björling nämner att hon har haft överläggningar med

näringsutskottet inför WTO-mötet, och det är jättebra. Inför alla toppmöten har regeringen en förhandlingsposition. Där står det vad regeringen tycker i de viktigaste frågorna.

Jag undrar kort och gott: Avser Ewa Björling att offentliggöra förhandlingspositionen så att vi riksdagsledamöter, journalister och andra intresserade kan få ta del av den och få den i ograverat skick så att vi kan läsa hela förhandlingspositionen och vet vad regeringens position är inför WTO-mötet?

Ifall jag kontaktar ditt departement efter den här debatten, Ewa Björling, kommer det att lämna ut hela den svenska förhandlingspositionen till mig, till journalister och till en intresserad allmänhet? Det vill jag veta.

Anf. 5 Statsrådet EWA BJÖRLING (M):

Fru talman! Jag är övertygad om att frihandel ger bättre möjligheter till mer mat till fattiga länder. Det är väldigt viktigt just för fattiga länder att öppna för det. Vi har sett flera kriser och bakåt kris i eurozonen. Vi har finanskris, och vi har också haft en livsmedelskris.

I den frågan stängde man landet för risimport och risexport. Det gjorde inte livet bättre, utan tvärtom. Jag är helt övertygad om att ökad frihandel också är en nyckel till mer mat till världen. Det är viktigt att fattiga länder kan både exportera och importera livsmedel tillsammans med en hel rad andra varor – ihop med flera andra faktorer som vi inte ska ta upp i denna interpellationsdebatt. Men jag vill i alla fall säga ordet äganderätt, för det är en viktig del i Afrika.

När det gäller Jens Holms förslag för EU tycker jag absolut att det låter vackert att vi tar bort våra subventioner för jordbruket. Men vi måste också inse att vi lever i en verklighet där detta inte är rimligt i dag eftersom det finns flera andra EU-länder som inte är beredda att sträcka sig så långt. Jag tror inte på att man ska göra saker och ting i en specifik ordning så att EU måste ta bort sina subventioner först för att vi sedan ska kunna kräva det av någon annan.

Man kan dra parallellen även till förhandlingarna i Doharundan. Om vi inte klarar av att förhandla ett multilateralt avtal ska vi inte heller ha något bilateralt avtal, tycker några. Jag håller inte med om den åsikten. Jag tror att det är viktigt att försöka få fler bra avtal på många platser i världen mellan regioner och mellan länder, för vi har helt enkelt inte råd eller tid att vänta.

Vi behöver mer frihandel *nu*, och när vi ser att Doharundan står helt stilla måste vi också engagera oss på andra håll. Det har vi också gjort, till exempel mellan EU och Sydkorea där vi redan har ett avtal. EU–USA och EU–Japan är pågående, och nyligen har vi avslutat ett frihandelsavtal med Kanada. Jag önskar att vi skulle kunna göra det också med fler utvecklingsländer, för det är utvecklingsländer som allra mest behöver detta.

Jag kan försäkra att vi har drivit och driver frågan om ökad grön handel i WTO, och vi tittar även på det i bilaterala förhandlingar med andra länder. Vi analyserar alla möjligheter till en ökad grön handel. Dessutom ställer vi oss naturligtvis bakom möjligheten att skydda folkhälsan inom ramen för handelspolitiken. Vi har inte några meningsskiljaktigheter där.

Vad gäller offentliggörande finns alltid möjligheten att begära ut handlingar enligt offentlighetsprincipen. Jag kommer att offentliggöra detta för de riksdagsledamöter som följer med. I går beslutade vi att näringsutskottet får ta del av förhandlingspositionen. Det är fritt fram också för Jens Holm att ta del av detta.

Anf. 6 JENS HOLM (V):

Fru talman! Jag skulle vilja börja med EU och det här med att sopa rent framför egen dörr. Ewa Björling säger att det låter som en bra idé, men att vi samtidigt lever i en verklighet där många krafter inom EU inte vill sopa rent framför egen dörr och avveckla våra subventioner till jordbruksindustrin. Men det är den verklighet som många utvecklingsländer också lever i. Man måste väl ändå säga att det i deras situation är ännu mer befogat att skydda sin produktion av mat eftersom det finns miljontals med människor som svälter i många länder.

Jag får inte riktigt ihop det här, Ewa Björling. Hur kan du tycka att det är rimligt och okej att vi åker till Bali och säger åt Indien, Indonesien, Venezuela och en mängd andra länder att de ska avreglera sin livsmedelsproduktion och att de inte får ha stöd för att garantera livsmedels säkerheten? Sedan säger vi: Men vi i EU jobbar på det. Vi vet inte när det blir, men det blir någon gång i framtiden. Tycker du att det är rimligt? Jag tycker inte att det håller, Ewa Björling.

Jag tycker också att det är viktigt att komma ihåg att det finns många utvecklingsländer som har avreglerat tullar, tariffer och andra saker på just livsmedel. Det gjorde man under 80- och 90-talen. Haiti är ett konkret exempel. Där tog man bort sina tullar på ris. Ett par år senare blev landet helt översvämmat av statssubventionerat ris från USA. De miste sin lokala produktion helt och hållet. Sedan sköt priserna i höjden 2006–2007, och då blev det en livsmedelskatastrof i landet. Det är därför saker som livsmedelsförsörjning, miljö och folkhälsa måste kunna överordnas frihandelsprincipen. Jag skulle önska att Sverige var en starkare kraft i just denna fråga.

Jag vill tacka för debatten; jag tycker att den har varit upplysande på många sätt. Jag önskar Ewa Björling lycka till i förhandlingarna på Bali.

Anf. 7 Statsrådet EWA BJÖRLING (M):

Fru talman! Låt oss börja med Indien eftersom både Jens Holm och jag är ytterst medvetna om att om Indien godtar det kompromissförslag som nu föreligger kommer det också att bli bättre beslut på Bali i nästa vecka. Man ska också komma ihåg att Indien är ett stort land. Deras politik kan också skada mindre, fattiga länder. Som jag sade inledningsvis i mitt interpellationssvar handlar detta inte bara om att det är de utvecklade länderna som vill se denna kompromiss. Även utvecklingsländerna är oroliga för det förslag som Indien självt vill ha.

De minst utvecklade länderna har betydande undantag och kommer fortsättningsvis att ha det. De har i princip fritt tillträde till EU:s marknad. När det handlar om jordbrukssubventioner vill jag också säga att det ser bättre ut i dag än det gjorde för några år sedan. Men vi har naturligtvis fortfarande jobb kvar att göra när det gäller vårt eget jordbruk inom Europa. Ingen är gladare än jag om fler gör som Jens Holm och lyfter denna fråga, gärna också i de länder som är allra mest emot att ta bort

detta. Jag tror att vi är väl medvetna om vilka de länderna är också inom Europa. Vi behöver vara en trovärdig partner när vi är ute och förhandlar olika frihandelsavtal.

Jag vill poängtera att i de förhandlingar som vi nu för med andra länder diskuteras hur vi stimulerar till att använda mer gröna varor, tjänster och teknologier. Vi tittar också på hur utvecklingsländer kan få bättre tillträde till fler marknader för att få en ökad frihandel, för att få bättre tillväxt och för att få möjligheter till jobb.

Överläggningen var härmed avslutad.

5 § Svar på interpellation 2013/14:93 om mobiltäckning

Anf. 8 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C):

Fru talman! Isak From har frågat mig om jag ser ett behov av att alla ska kunna nå 112 och vilka insatser jag i så fall avser att vidta för att mobiltäckningen åtminstone ska vara lika bra som år 2006.

Bra mobiltäckning i hela landet är mycket viktigt. Allt fler är vana vid att snabbt ha tillgång till alla tjänster och all information bara en knapptryckning bort. Att ha bra mobiltelefoni kan vara det som avgör om man kan driva ett företag eller tvingas lägga ned. Det kan vara det som avgör om man kan ringa 112 när det krisar och få hjälp eller inte.

Vi har mycket bra mobiltäckning i Sverige mot bakgrund av hur glesbefolkat landet är. Det gäller i första hand på platser där människor bor och vistas. Mycket av den goda täckning som finns har åstadkommit genom operatörernas försorg på basis av användarnas efterfrågan.

Tendensen är att näten löpande byggs ut och förtätas. Nätet i 450-bandet har mycket god yttäckning, och enligt Post- och telestyrelsen, PTS, lever operatören upp till täckningsvillkoren inbegripet mobil telefonitjänst. Vi skulle tycka att det vore bra om telekombolagen tog fram fler bra och användarvänliga terminaler som gjorde att det enklare gick att ringa på 450-bandet. Det finns ingenting i tillståndet som skulle förhindra detta. Det är dock inte regeringens sak att ha synpunkter på hur terminalerna ska se ut, och därför kan vi inte heller ställa några sådana krav.

Även om vi i dag har vant oss vid att för det mesta ha täckning är det värt att komma ihåg att det aldrig går att fysikaliskt garantera täckning på en viss plats med mobiltelefoni. Det beror på att det finns så mycket som påverkar täckningen: hur många som använder nätet samtidigt, fysiska hinder, skog, berg och dalar, väder, väggar eller byggnadsmaterial som blockerar radiovågorna.

Regeringen arbetar brett för att skapa nödvändiga förutsättningar för fungerande mobilkommunikation i hela landet. För att underlätta och skynda på utvecklingen har regeringen tagit tre viktiga initiativ för att ytterligare förbättra mobiltäckningen i Sverige.

För det första ska PTS arrangera regionala dialogmöten runt om i landet i syfte att underlätta frivilliga lösningar och utbyggnad av mobilnäten genom ökad samverkan mellan operatörer och exempelvis länsstyrelser, landsting, kommuner och samverkansorgan.

För det andra ska PTS samla in detaljerad information från operatörerna över hur utbyggnaden av deras respektive mobilnät fortskrider och

utifrån det återkomma med en långsiktig plan för hur mobilnät kan byggas ut ännu mer.

För det tredje ska PTS tillsammans med Konsumentverket utreda och föreslå hur informationen och tillsynsmöjligheterna kan förbättras vad gäller operatörernas täckningskartor, annan information om täckning samt mobiltelefonernas egenskaper. PTS och Konsumentverket ska alltså se över de alternativ som finns för att förbättra konsumenternas möjligheter att få relevant information om täckning.

PTS har också inlett ett samråd med marknaden kring den framtida användningen av 450-bandet efter det att nuvarande licenser löper ut.

I betänkandet *En myndighet för alarmering* konstateras att Sverige i jämförelse med många andra länder har haft en väl samordnad alarmering. Grundläggande styrkor har enligt utredningen varit det gemensamma nödnumret och samordningen av larmbehandlingen i alarmeringsbolaget SOS Alarm. Utredningen föreslår bland annat att kraven på teleoperatörer ska skärpas när det gäller att förebygga och åtgärda driftsstörningar i näten. Betänkandet har varit ute på remiss, och nu sammanställs svaren inför det vidare arbetet inom Regeringskansliet.

Jag kan försäkra Isak From om att jag följer utvecklingen på området noga, och naturligtvis tycker jag att det är viktigt att människor kan nå nödnumret 112 när behov finns.

Anf. 9 ISAK FROM (S):

Fru talman! Tack, Anna-Karin Hatt, för svaret! Jag vill också tacka de andra som har anmält sig till den här viktiga debatten.

Anna-Karin Hatt och jag har de senaste tre åren debatterat frågor som har bäring på detta problem. Anna-Karin Hatt har i takt med att opinionen har svängt förändrat sin ståndpunkt och erkänner nu faktiskt att det föreligger ett ganska stort problem. Alla är nog ganska överens om att mobiltäckningen inte är så bra som operatörerna påstår. Det har visats inte minst genom de täckningskartor, de skämskartor, som lokalradiostationerna har arbetat fram tillsammans med medborgarna ute i berörda län.

Fru talman! Jag ställde den här interpellationen innan stormen Hilde for fram i Västerbotten och framför allt Jämtland. Stormens framfart visade inte minst på samhällets stora svagheter när det ställs inför sådana här krafter. Vad det också visade var att elbolagen hade ett stort engagemang i att lösa de här problemen, men signalerna visade också att engagemanget från telebolagen och teleoperatörerna var mindre.

Att vi socialdemokrater inte är nöjda med regeringens arbete i den här frågan känner statsrådet och regeringen väl till. Stundom har man också gjort sig löjlig över våra krav. Men nu är det ju så att medborgarna inte är nöjda. Företagen är inte nöjda. Inom friluftslivet är man inte nöjda. Det här drabbar också räddningstjänst, fjällräddning och sjöräddning som inte kan utföra samhällsviktiga tjänster. Då måste också Anna-Karin Hatt och Centerpartiet, precis som man gör nu, erkänna att här föreligger ett problem.

Centerpartiets dilemma är att man sitter fast med Moderaterna. Jag kan känna att Anna-Karin Hatt och Centerpartiet har en vilja att lösa de här problemen, men man har faktiskt haft ganska lång tid på sig. Centerpartiet har haft hand om de här frågorna under lång tid. Nu signalerar man att det finns vissa idéer om förändringar. I svaret kan jag dock inte

Prot. 2013/14:37
29 november

Svar på
interpellationer

utläsa några faktiska löften om när någonting ska vara klart. Statsrådet säger att hon fortsätter att följa frågan och att hon har gett ett antal uppdrag till PTS som är bra, men ingenting framgår om när och hur det faktiskt kan bli bättre.

Min interpellation hade sin grund i att vanliga människor nu drabbas av sämre samlad yttäckning. Det beslut som Net 1 tog när man stängde ned mobiltelefonin drabbade ju långt många fler än bara de som hade ett 450-abonnemang. Det här gjorde också att det blev sämre möjligheter att bo, vistas och arbeta i inlandet, i skogen och i fjälltrakterna.

Det här väcker följdfrågor. Hur ska vi lösa detta? Är det samhället som ska gå in och peka med hela handen och säga att här har marknaden misslyckats och att samhället måste ta ett övergripande ansvar? Det här är någonting som pågår här och nu. De allra flesta som krockar med en älg vill kunna ringa 112. På alla ställen fungerar inte det.

Vi har ett ansvarigt statsråd här som jag inte tycker har gjort tillräckligt.

Anf. 10 ANDERS YGEMAN (S):

Fru talman! Jag hade egentligen bara tänkt lyssna på den här debatten, men jag blev lite nyfiken. Det är märkligt att vi i detta digitaliserings tidevarv efter sju år med en borgerlig regering har betydligt sämre mobiltäckning i Sverige än när regeringen tillträdde. Ministern står i talarstolen och säger att hon inte har några synpunkter på att de som opererar 450-bandet, Net 1, släckte ned sin mobiltelefoni. Då undrar jag: Gäller detsamma för de andra operatörerna? Vore det okej om exempelvis Telenor släckte ned sin mobiltelefonlösning och bara körde mobildata i sina nät?

Är det rimligt att vi i Sverige 2013 reglerar hur snabbt ett brev ska komma fram och människors tillgång till, i praktiken, koppartråd men inte har ett nationellt krav på mobiltäckning eller en lag om det? Det skulle vara kul att höra ministern fundera över det.

Anna-Karin Hatt säger sig följa utvecklingen noggrant. Det måste vara en ganska bister sysselsättning, eftersom utvecklingen går åt fel håll. Det är färre på landsbygden som har täckning. Jag tror att Isak From skrev i sin interpellation att det är 18 procent som har sämre mobiltäckning i dag än tidigare.

Vi ska också komma ihåg att kraven som ställdes för den nya licens-tilldelningen inte har gett mer mobiltäckning, utan yttäckningen i de nya 4G-licenserna ser betydligt sämre ut än med den gamla 3G-täckningen, trots att man avsatte en pott för utbyggnad och trots att auktionen inbringade, tror jag, 2 ½ miljard kronor till statskassan. Det finns alltså intäkter till staten från mobiltelefonin som inte har använts för att ge hela Sverige mobiltäckning.

Vad ska man göra då? Vi är ju bundna av ganska långa avtalsperioder. Jag vill ge några små, ödmjuka förslag till statsrådet, så får hon kommentera dem.

Ett förslag är att ha tydligare krav på operatörerna än vad vi har i dag. Ett annat är att lagstifta om att vi ska ha mobiltäckning i hela landet. Det är lika viktigt att ett brev kommer fram i rätt tid som att man kan ringa i mobiltelefon och larma 112 eller att ens bil numera kan ha kontakt med larmcentralen överallt i hela landet.

Kanske är det så att samhället måste skjuta till resurser för att klara den här utvecklingen. Därför är jag nyfiken på hur ministern ser på det man har gjort i Norge med så kallade samhällsmaster. Kommuner och regioner framför allt har gått vidare och hjälpt till där det har varit som sämst möjlighet för marknaden att lösa problemet. Det finns sannolikt en gräns för hur långt, även vid auktionering, man kan få marknaden att ta ansvar för täckningen i Sverige.

Med respekt för att det är svåra frågor vill jag ändå höra ministrernas synpunkter på det här området.

Anf. 11 GÖRAN LINDELL (C):

Fru talman! Användandet av mobiltelefoni och bredband formligen exploderar, och behovet av att använda digitala signaler nästan fördubblas varje år.

Jag tycker att utbyggnaden på det stora hela går bra och tror fortfarande på den modell som vi valde tidigt här i Sverige med en utbyggnad i konkurrens på en marknad som samhället är med och styr och stimulerar på olika sätt. Men visst finns det brister på många områden, och interpellanten pekar på ett av de områden som fortfarande har stora utmaningar.

Aptiten på säkra förbindelser och hög kapacitet ökar ständigt över hela landet. Det som för några år sedan bara var en fantasifull lösning anser vi i dag vara något av en grundservice. I dag duger naturligtvis ingen annan ambition än att vi ska ha säker tillgång till nödnumret överallt och att mobiltelefoni fungerar där människor vistas. Vi måste sträva efter det och efter möjlighet till mobilt bredband med allt högre kapacitet över hela landet. Allt detta ska också vara till stabila och låga priser. Vi är definitivt inte där än. Dessutom ökar kraven vartefter.

Jag tror alltså att det är en lågoddsare att förutse fortsatt missnöje under lång tid framöver. Det handlar nämligen om ett område där aptiten på ökad kapacitet och säkra förbindelser ständigt ökar.

Många menar att vi bara är i början av utvecklingen. Vad kan vi då påverka och göra politiskt för att påskynda utvecklingen? Centerpartiet anser att det är fortsatt viktigt att vi politiskt ställer krav på operatörer att de har den täckning de har lovat och att vi har övervakning som ser till att förhållandena på marknaden utvecklas enligt fattade beslut. Här vill jag understryka att jag tycker att såväl it-ministerns som Post- och telestyrelsens agerande har varit både tydligt och resolut.

Däremot är det en viktig statlig uppgift att fördela det frekvensutrymme som finns och som är en bristvara i dag. Det behövs nämligen inom många olika områden i det moderna samhället.

Sedan 2008 då det senast var aktuellt att titta på hur det aktuella 450-bandet skulle användas har en evighet skett i dessa sammanhang. Andra våglängder har visat sig vara mer attraktiva för mobiltelefoni än 450. Den har blivit en renodlad frekvens för mobilt bredband, vilket man – som nämnts tidigare – i och för sig kan beklaga.

På slutet fanns mindre än 200 användare av 450-telefoner, och försäljningen av moderna telefoner som använde andra frekvenser exploderade under tiden. Först användes den så kallade 900-frekvensen, och sedan var vi ett av de första länderna i världen som använde även 800-bandets frekvensutrymme för mobiltelefoni. Det har betytt mycket för utvecklingen över landet.

Centerpartiet arbetar målmedvetet för att även 700-bandet så fort som möjligt ska kunna spela en roll för mobiltelefoni och bredband. Det skulle vara enormt betydelsefullt för att få i gång bättre yttäckning i hela landet.

Fru talman! Tillförlitligare mobiltelefoni är som sagt viktig på många håll, inte bara i norra Sverige. Låt oss jobba för att den utvecklingen påskyndas, men inte genom att försöka detaljstyra en teknisk utveckling utan genom att på ett klokt sätt fördela frekvenser med lämpliga krav på dem som ska utnyttja banden och genom att följa upp att marknaden fungerar och att avtalen hålls.

Anf. 12 HELENA LINDAHL (C):

Fru talman! Jag kommer ihåg när min mamma vann på obligationerna när jag var liten. Hon vann 20 000 kronor. Det var mycket på den tiden, speciellt för en familj som inte hade det särskilt fett. Vi barn skulle få vara med och bestämma vad vi skulle köpa för pengarna, och vi ville ha en parabol. Sagt och gjort, vi fick en parabol. Det var som ett jättetefat på taket. Ni kommer väl ihåg de första? De var jättedyra och jättestora, men vi tyckte att vi var lyckligt lottade att vara en del av den nya tekniken.

Det är klart att jag då knappast kunde förutse att jag i lilla Gumbodahamn i Västerbotten skulle kunna ha tillgång till Apple-tv i dag, det vill säga att jag kan välja de filmer jag vill se på.

På samma sätt kommer jag ihåg min första mobiltelefon, en gulsvart Motorola med en lång antenn. Det är klart att då, när jag var lycklig över den telefonen, kunde jag inte förutse den nya tekniken. Först kom den här mobiltelefonen, som jag visar för kammarens ledamöter, för ett visst antal år sedan och som är hemskt omodern i dag. Sedan kom den här telefonen, som jag också visar för kammarens ledamöter.

Det jag vill säga är att det är svårt att förutse ny teknik, och utvecklingen går väldigt snabbt. Det tror jag att Isak From och Anders Ygeman också är medvetna om. Man kan inte säga att marknaden enbart har misslyckats; tekniken har också utvecklats betydligt snabbare än vad vi någonsin trott att den skulle kunna göra.

När det gäller 450-nätet var det många som gick över till 3G. Telia började konkurrera med 3G, och precis som jag blev många andra också sugna på att ta del av den nya tekniken. Det innebar att drygt 200 personer höll sig till 450:n. Det är klart att det var betydelsefullt för dem – de hade ju inget annat alternativ. Men i sin tur måste man också förstå att det inte blev lönsamt att ha kvar mobiltelefonin för Net 1, som företaget som driver näten heter, i det här fallet. Det finns dessutom knappt någon tillverkning av telefoner som passar till 450-nätet i dag.

Självklart ska vi ha täckning där människor vistas. Det vet jag, eftersom jag vet hur det är att bo i glesbefolkade områden där telefonen inte alltid fungerar. Människor ska känna trygghet. Jag vill samtidigt att människor ska få ta del av den nya tekniken, men det är inte direkt någonting man snyter fram.

I Centerpartiet har vi förslag på hur vi ska kunna gå till väga. Men eftersom jag ser att jag börjar få ont om tid tar jag upp det i nästa replik, mina vänner.

Anf. 13 GUNNAR SANDBERG (S):

Fru talman! Jag kommer från Jämtland och måste hålla med Anders Ygeman och Isak From om att det är mycket sämre täckning nu. Det finns många ställen i Jämtland där telefonen i princip är död och där man blir utkastad och får ringa upp. Det är väldigt besvärligt.

Däremot, ministern, vill jag påstå att det är jättebra att man bygger ny, modernare och oftast bättre teknik. Men byt inte ut gammal teknik innan man har provat den nya tekniken och vet att den fungerar! Det finns en väldigt stor sårbarhet med nya system som inte går att lämna vind för våg till marknaden.

Stormen Hilde har orsakat stora täckningsproblem, bland annat för Rakel. När problemen var som störst var ca 40 av Rakels basstationer i området påverkade, vilket är ca 7 procent av basstationerna i de tre drabbade länen. Junsele, Strömsund och Gäddede i Frostviken vid norska gränsen var väl värst drabbade. Man får visserligen inte en storm som Hilde varje år. Men det inträffar i varje fall, och det är viktigt att man har ett system som garanterat fungerar även vid kraftiga stormar.

30 000 hushåll i området hade inte fast telefoni. Man missade dem. Men även mobilnätet påverkades i Frostvikenområdet. Det gick till exempel inte att ringa 112. De boende i området fick åka ned till brandstationen i Gäddede, trycka på en knapp och sedan vänta där på personal.

Isak och jag kommer från väldigt glest befolkade län. Det är viktigt att staten tar ett större ansvar för att man ska kunna använda tekniken och känna sig trygg även i de områdena.

Anf. 14 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C):

Fru talman! Sverige ska ha bredband i världsklass. Alla hushåll och alla företag bör ha goda möjligheter att använda sig av elektroniska samhällstjänster och service via bredband. Det är mål som den här församlingen, Sveriges riksdag, har slagit fast och som regeringen arbetar intensivt med.

Vi ska också ha bra mobiltäckning i hela Sverige. Det är en viktig fråga för Centerpartiet, för alliansregeringen och för mig som ansvarigt statsråd. Det är en förutsättning för att människor ska kunna leva och utvecklas i hela landet.

Vi svenskar tillhör dem som allra snabbast har tagit och tar till sig den moderna tekniken. Om vi ska kunna möta människors allt starkare önskan att kunna leva alltmer mobila liv måste vi se till att fler får tillgång till allt bättre och allt snabbare mobila kommunikationer.

Nu går it-utvecklingen väldigt snabbt. Tack vare användare som är villiga att pröva ny teknik och företag och operatörer som är villiga att investera byggs näten ut. Den utvecklingen är i första hand marknadsdrivande. Så ska det vara, och det är inte alliansregeringens påfund. Redan i portalparagrafen till lagen om elektronisk kommunikation som den dåvarande socialdemokratiska regeringen tog fram 2003 står att tillgången till elektroniska kommunikationer främst ska uppnås genom god konkurrens. Det hindrar inte att regeringen ändå lägger stor vikt vid detta arbete och gör mycket för att påskynda utvecklingen. Tack vare att vi ställer tuffa krav på operatörerna byggs mobilnäten nu ut i rekordfart, framför allt på landsbygden. Operatören Telia har för bara några månader sedan medde-

lat att de satsar miljardbelopp på att bygga ut och uppgradera mobilnäten i hela landet.

Centerpartiet och alliansregeringen arbetar intensivt för att mobil-
täckningen ska förbättras ytterligare, framför allt på landsbygden. År
2011 blev Sverige ett av de första länderna i EU som började använda
800-bandet för mobila tjänster, vilket blev möjligt tack vare att regering-
en fattade beslut om att öppna upp just det bandet för mobil kommuni-
kation. Det innebär att stora geografiska områden, framför allt på lands-
bygden, kommer att kunna få mobiltelefoni och mobilt bredband med
höga hastigheter samtidigt som mottagningsmöjligheterna inomhus blir
allt bättre.

Sverige är drivande internationellt för att frigöra ännu mer utrymme i
etern för mobila tjänster. För att de mobila bredbandsnäten ska kunna
erbjuda den kapacitet och den täckning som framtidens kunder kommer
att efterfråga behöver vi fortsätta att frigöra alltmer utrymme för det.
Enligt EU-kommissionen är Sverige det land i EU som frigjort allra mest
utrymme för att kunna bygga ut mobiltelefonin. Det leder och kommer
att leda till allt bättre mobiltäckning.

På 450-bandet erbjuder operatören Net 1 i dag mycket bra geografisk
yttäckning. När tillståndsvillkoret formulerades 2005 stod det att operatö-
ren skulle tillhandahålla ”allmänt tillgänglig elektronisk kommunika-
tionstjänst i form av mobil telefonitjänst”. Enligt PTS uppfyller operatö-
ren tillståndskraven. Anders Ygeman påstår att operatören har släckt ned
sin telefoni. Det stämmer inte. I dag erbjuder operatören möjlighet att
ringa via IP-telefoni, dock inte genom någon traditionell mobiltelefon.
Det finns ungefär 2 600 kunder som i dag får sin hemtelefoni genom
Net 1:s telefonitjänst.

Landsbygden är inte hjälpt av att som Socialdemokraterna vilja
tvinga på den en gammal lösning som kunderna redan valt bort. Innan
Net 1 år 2009 bytte teknik hade de 200 betalande kunder. Efter att ha bytt
teknik har de i dag 60 000 abonnenter, som tack vare teknikbytet fått
både mobilt bredband och möjlighet att ringa via IP-telefoni.

Anf. 15 ISAK FROM (S):

Fru talman! Jag tackar mina kolleger för bra inlägg och tackar också
statsrådet.

Jag skulle först och främst vilja ta upp det som statsrådet helt riktigt
säger, att Net 1 och 450-nätet har mycket bra yttäckning. Det visas av att
de abonnenter som har mobilt bredband via Net 1 var de som klarade sig
bäst när stormen gick fram. Samtidigt har vi fått en stor förlust, för nu
kan man inte längre via ett annat abonnemang bli kopplad över 450-nätet
om man vill komma i kontakt med 112.

Som Anna-Karin Hatt säger är ny teknik viktig. Marknaden ska driva
den, men i dagsläget lever marknaden på digitaltjänsterna på det mobila
bredbandet. Därför investerar man i huvudsak i de befolkningstätare
områdena. Då måste politiken ha kraft och resurser att tala om att det inte
är okej, att vi ska kunna ha samma förutsättningar i hela landet. Kanske
borde vi ställa hårdare krav. Nu har vi gått från en teknik till en annan.
Jag tycker inte att det är okej att vi släppt 450-nätet innan vi har full
täckning i de andra näten.

Det är inte heller riktigt rättvist att det ska drivas av kommersiella krafter. Anna-Karin Hatt sade att man ska ha valfrihet, att man ska kunna välja operatör. I dagsläget kan bara Telia tillhandahålla tjänster som fungerar något så när bra i glesbygd. Dessutom har Telia annonserat att de kommer att göra viktiga satsningar, men var finns de andra? Vilken valfrihet att välja operatör har man när man väljer mobiloperatör i Storuman, Vilhelmina, Dikanäs och så vidare? Man har ingen valfrihet i dag eftersom marknaden i huvudsak prioriterar de digitala tjänsterna. Det är där pengarna finns. Det är därför de absolut största utbyggnaderna görs i storstadsområdena.

Det är klart att det är så en marknad fungerar, och ska fungera. Därför måste politiken ha kraft att peka med hela handen och säga att det inte är okej. Centerpartiet har haft lång tid på sig. Man har känt till dessa frågor under lång tid. Först nu kommer ansatser till att göra något. I mina hemtrakter undrar de varför PTS ska mäta sådant som de redan vet. Vi vet redan att det är kasst. Men det är väl bra att vi får det på papper även i Sveriges riksdag, alltså att det inte är okej. Det duger inte att man ringer till myndigheten och klagar.

Det finns en hel del mer vi kan göra. Framför allt handlar det om konkurrensfaktorn. I nuläget är konkurrensen sämre där marknaden väljer att inte bygga ut. Det skapar inga nya jobb.

Anf. 16 ANDERS YGEMAN (S):

Fru talman! Jag vet inte om jag sade fel eller om statsrådet missförstod mig, avsiktligt eller oavsiktligt. Jag ska vara mycket tydlig: Mobiltelefonitäckningen i Sverige är sämre i dag än när regeringen tillträdde. Efter sju år med borgerlig regering och en starkt positiv teknikutveckling är det i färre delar av Sverige man i dag kan använda sin mobiltelefon än när regeringen tillträdde.

Anna-Karin Hatt säger att vi har en rekordstor utbyggnad och utveckling av mobiltelefonin. Hennes partikollega Göran Lindell spår fortsatt stort missnöje med mobiltäckningen. Jag ska avhålla mig från att säga vilken centerpartist jag tror har rätt.

Helena Lindahl är inne på samma spår och säger att det har varit en fantastisk teknikutveckling. Men då borde väl resultatet vara att fler kan ringa med sin mobiltelefon, inte färre? Det vore en historisk paradox om det ledde till att ju bättre teknik man har desto färre kan använda sin mobiltelefon till att ringa med, att desto färre kan ringa när de är på fjället eller i skärgården eller bara åker på en vanlig svensk väg.

Anna-Karin Hatt säger att vi ska ha bra mobiltäckning i hela Sverige. Jag välkomnar den målsättningen. Men vad händer sedan? Vilka initiativ är hon beredd att ta i kammaren för att målsättningen ska bli verklighet? Är hon beredd att sätta upp nationella mål för mobiltäckningen motsvarande de lagar vi har för post och telefon? Är hon beredd att skjuta till resurser för att klara mobiltäckningen där marknaden inte når fram? Är hon beredd att ställa krav vid tilldelningen av nya licenser som går utöver de krav vi hittills ställt? Och är hon beredd att pröva det som med hyfsad framgång prövats i Norge, nämligen samhällsmaster i områden där marknaden och licenskraven inte ger det som vi alla eftersträvar, bra mobiltäckning i hela landet?

Anf. 17 GÖRAN LINDELL (C):

Fru talman! Låt mig kommentera ett par saker. Det har nyligen varit stormar i norr. Jag befann mig i infernot Gudrun, och även Per, för några år sedan och vet att även om man befinner sig i södra halvan av landet blir i den typen av situationer det mesta av infrastrukturen utslagen.

Naturligtvis ska vi ha ambitionen att hitta lösningar så att vi så snabbt som möjligt får det att fungera igen.

Att invänta det nya först när man ska byta ut gammal teknik är rätt; jag håller helt med. Men om det ska bli någon ordning på en sådan här diskussion tror jag att det är viktigt att vi funderar på: Vad är det vi har för roll som stat och samhälle i förhållande till de olika operatörerna ute på marknaden? Har vi tecknat avtal, och följs avtalen? Att det inte i alla delar blir precis som vi önskat att det skulle bli är sådant som vi ibland får acceptera.

Jag är absolut intresserad av att vi på snabbast möjliga sätt fortsätter att utveckla servicen så att så många som möjligt blir mindre missnöjda. Anders Ygeman hör till dem som väl använder modern teknik och har sett den ökade användningen av tekniken. Parallellt med att den utvecklingen pågår blir det då och då eftersläpningar. Det tror jag att vi är tvungna att acceptera.

Anders Ygeman nämnde diskussionerna om den norska modellen, möjligheten att med gemensamma tag hitta lösningar för de så kallade vita fläckarna. Jag vill avsluta med att säga att jag tror att det finns stora möjligheter med det sättet att jobba om vi bara alla har ambitionen att lösa frågan tillsammans.

Anf. 18 HELENA LINDAHL (C):

Fru talman! Jag vet att Isak From är seriös i sin omsorg om Västerbotten och mobiltäckningen där. Men jag tycker, Isak From, att du gör det lite enkelt för dig när du säger att regeringen minsann inte har gjort någonting under åren som varit och inte heller Centerpartiet.

Tekniken går snabbare än utbyggnaden för täckningen och uppgraderingen. Det är jag helt medveten om själv. När jag först skulle använda min smartphone i Gumbodahamn med 15 invånare i Västerbottens inland där jag bor funkade det inte speciellt bra. Sedan tog jag fram min gamla slitna rosa telefon, och den funkade utmärkt. Så ser det ut.

Varför ska vi backa in i framtiden med gammal teknik bara för att jag och andra bor på landsbygden? Självklart är det viktigaste att man ska känna sig trygg och att man ska kunna ringa 112 om man behöver göra det eller ringa efter hjälp, kanske till grannen eller vad det nu kan vara. Men vi måste även satsa på ny teknik. Därför tycker jag att det är fel att jämföra med 450-bandet. Jag kan förstå att ett företag som Net 1 inte kan bedriva mobiltelefoni för bara 200 personer. Skulle vi äga det företaget skulle vi inte heller göra det, för att vara krass.

För att upprepa vad min kollega har sagt tidigare: Vad skulle vi kunna göra? Norgelösningen har vi i Centerpartiet också varit inne på, där man i kommuner och regioner tillsammans med staten tittar på olika lösningar i de områden där det är en väldigt dålig täckning. Kanske skulle man kunna använda sig av 700-bandet, som ju är en del av den frekvens som tv-sändningarna går på. Det kontraktet löper ut 2015. Kanske skulle man

kunna se över om man skulle kunna nyttja det på ett bättre sätt? Då skulle man kunna nå fler, och fler skulle kunna få bättre teknik.

Prot. 2013/14:37
29 november

Anf. 19 GUNNAR SANDBERG (S):

Fru talman! Jag tror ingen här är emot att vi satsar på ny teknik, tvärtom, men då måste tekniken fungera. Det gör den inte tillfredsställande i dag, och det är därför vi står här i dag och debatterar.

Ministern säger att operatörerna satsar stort på utbyggnad på landsbygden, och det låter bra. Det är då viktigt att regeringen verkligen följer utvecklingen så att det blir en bättre täckning.

Oavsett var man bor ska man känna sig trygg. Trygghetslarm och 112 måste bara fungera. I dag fungerar det väldigt dåligt på alltför många ställen.

Besöksnäringen och befintliga företag är ytterst beroende av att ny teknik fungerar bra; annars får vi inte tillväxt i hela landet.

Jag kommer att följa utvecklingen. Fortsätter utvecklingen som i dag får vi nog stå här och debattera flera gånger.

Anf. 20 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C):

Fru talman! Det är klart att jag håller med interpellanten om att det vore bra om man kunde ringa med en helt vanlig mobiltelefon på 450-bandet. Men det är inte det kunderna har velat göra. Det är inte så marknaden har utvecklats. Den första operatör som använde 450-bandet, Nordisk Mobiltelefon, försökte lansera traditionell mobiltelefoni på 450-bandet, men kunderna svek, bland annat eftersom GSM-nätet byggdes ut i mycket stor utsträckning och de telefoner som togs fram inte impone-
rade på kunderna. NMT försökte, men det gick i konkurs.

Nu har vi en ny operatör, som 2009 valde att gå ifrån en teknik som bara 200 kunder ville ha till en ny teknik och förser 60 000 svenskar i precis de delar av landet som Isak From företräder med bredband, bredband som också kan användas för att ringa med. Till det kommer 2 600 människor som har sin hemtelefoni via Net 1. Det är i grunden mycket bra.

Regeringens politik syftar till att alla företagare och privatpersoner ska ha tillgång till goda elektroniska kommunikationer i hela landet. Utvecklingen sker väldigt snabbt. I det sammanhanget påstår Anders Ygeman att mobiltelefonitäckningen är ”sämre i dag än när regeringen tillträdde”. Anders Ygeman får faktiskt ursäkta, men för att vara Socialdemokraternas ledande företrädare i utskottet i de här frågorna förefaller han vara väl luftlandsatt, eller så vilseleder han medvetet. Jag vet faktiskt inte vilket som är värst.

År 2007 saknade 38 600 svenskar tillgång till trådlöst bredband. Det var i början av vår första mandatperiod. Förra året var antalet nere i 700. Nu avsätter vi 300 miljoner till 800-bandet för att se till att alla svenskar framöver ska ha tillgång till grundläggande bredband.

Låt oss titta på 4G, som är den framtids teknik som vi alla vill använda och som alla våra smarta telefoner är beroende av. 10 procent av människorna hade tillgång i sina hem till 4G på landsbygden 2011. Ett år senare, 2012, hade 79 procent på landsbygden tillgång till 4G, tack vare att regeringen ställde tydliga krav och tack vare att operatörerna fått bra förutsättningar att bygga ut. Det är i grunden väldigt bra.

Svar på
interpellationer

Regeringen har varit i framkant och är i framkant när det gäller den här utvecklingen. År 2011 frigjorde vi 800-bandet för mobiltelefoni. När PTS utformade auktionen för det bandet såg vi till att förse det bandet med ett väldigt speciellt täckningsvillkor, som nu gör att landsbygden väldigt snabbt kommer att få tillgång till 4G, en utveckling från 10 procent 2011 till 79 procent 2012. Att inte mobilnäten byggs ut och byggs ut väldigt snabbt, som det påstås, är helt enkelt inte sant.

Sedan är det en utmaning att hålla jämna steg med utvecklingen. Svenskarna är ett teknikälskande folk. Vi förväntar oss att tekniken ska fungera dygnet runt oavsett var vi är. Därför måste regeringen, PTS, den här församlingen och operatörerna fortsatt ha fokus på att bygga ut mobilnäten och se till att kapaciteten blir allt bättre och räcker till när allt fler vill använda den här tekniken alltmer.

(FÖRSTE VICE TALMANNEN:

Jag vill påpeka att Anders Ygeman inte har möjlighet att i denna debatt bemöta statsrådets inlägg.)

Anf. 21 ISAK FROM (S):

Fru talman! Som jag inledde med tror jag att statsrådet och Centerpartiet har en ambition att lösa de här frågorna. Tyvärr sitter de fast i en moderatledd regering, vilket gör att trovärdigheten blir sämre.

450-bandet har höga täckningskrav. Man har modifierat bandet för digital teknik. Men vad säger vi till en representant för friluftslivet? Säger vi att man kan teckna ett avtal om mobilt bredband, ta med sin dator och kanske ringa med IP-telefoni när man behöver komma i kontakt med SOS Alarm? Det är väl inte en framkomlig väg? Eller bör vi sätta upp skyltar i glesbygden som visar var samhällets ansvar slutar?

Det är precis som statsrådet är inne på, att det är marknaden som har huvudansvaret. Marknaden har i huvudsak satsat på digitala kommunikationer, för det är där som pengarna finns. Alltså lämnar man de ytor av Sverige som inte är kommersiellt gångbara.

Nu gör Telia en satsning, vilket är väldigt bra, men var är de andra operatörerna? Var är valfriheten för dem som bor och verkar i glesbygd, i fjälltrakter, i skärgården? Där finns det inte någon valfrihet i dag. Man har inte den valfrihet som den alliansledda regeringen dagligen står upp och pläderar för.

Detta medför konkurrensnackdelar för de företag som är verksamma i området, för friluftslivet och för turistnäringen. Det är ju inte särskilt bra att säga: Kom gärna till våra fjälltrakter och vistas i vår natur, men det är inte säkert att det fungerar att ringa 112 om du bryter benet. Samhället var inte med i matchen, och här har regeringen något allvarligt att ta tag i.

Anf. 22 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C):

Fru talman! Det är intressant att se att antalet deltagare från oppositionen i den här typen av diskussioner växer när det blir en mer allmän diskussion. Vi i regeringen har haft fullt fokus på utbyggnad av mobilnäten sedan vi tillträdde 2006, och det är precis som man måste göra.

Att vi i dag, 2013, kan se en snabb utbyggnad av 4G på landsbygden beror inte på att Socialdemokraterna ställde frågor i den här kammaren i

våras, utan det beror på regeringens proaktiva arbete. År 2009 såg regeringen till att 800-bandet öppnades för mobil kommunikation. Sedan dess har marknaden kunnat utveckla den teknik, de telefoner och de basstationer som krävs för att kunna använda det utrymmet.

Det har skett en utbyggnad av 4G, vilket är framtidens teknik som de smarta telefonerna förutsätter och som landsbygdens folk också vill kunna använda. Det är resultatet av att regeringen har ett proaktivt arbete, alldeles oavsett vad som är möjligt att få uppmärksamhet för i den mediala debatten. Denna fråga är viktig alldeles oavsett konjunktur och mediernas intresse.

Bara under de senaste månaderna har regeringen fattat fyra viktiga beslut för att påskynda utvecklingen. Vi har varit ute i verkligheten och via PTS undersökt hur mobiltäckningen ser ut. Vi har givit PTS i uppdrag att hålla dialogmöten med till exempel kommuner och kommunala bolag för att på frivillig basis underlätta mobilnätutbyggnaden.

PTS tar nu fram en handlingsplan på regeringens uppdrag för hur mobilnäten kan byggas ut alltmer. Konsumentverket tillsammans med PTS ska inom kort återkomma till regeringen med förslag på en eventuell förstärkning hos myndigheterna, se till att tillsynen fungerar bättre och om lagen behöver skärpas så att den information som kunderna har rätt till när det gäller täckningen kan förbättras.

Överläggningen var härmed avslutad.

6 § Svar på interpellation 2013/14:95 om ett it-samhälle tillgängligt för alla

Anf. 23 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C):

Fru talman! Gunnar Sandberg har frågat mig på vilket sätt jag ska garantera verklig tillgänglighet till it-baserade tjänster även för synskadade och dövblinda.

Det är väldigt viktigt att människor som har någon form av funktionsnedsättning, inte minst synskadade och dövblinda, kan ta del också av digitala tjänster.

Just därför har regeringen utsett Post- och telestyrelsen (PTS) till en av 14 myndigheter som har ett strategiskt ansvar för att genomföra regeringens funktionshinderspolitik. Varje år satsar regeringen ca 140 miljoner kronor på att, via PTS, öka tillgängligheten till och användbarheten av elektronisk kommunikation och posttjänster.

De pengarna har lett till stora förbättringar och till att många bra tjänster som underlättar vardagen för människor med funktionshinder vuxit fram. Förra året genomförde PTS bland annat innovationstävlingen *Underlätta vardagen för personer med dövblindhet*, en tävling som syftade till att öka tillgängligheten till och användbarheten av elektroniska kommunikationer. Tack vare den tävlingen kan nu sju konkreta projekt finansiera sitt arbete, under två års tid – projekt som syftar till att utveckla smarta it-lösningar som konkret förenklar vardagen för människor med funktionsnedsättning.

Dessutom arbetar PTS just nu med att utveckla en app som ska göra det möjligt för dövblinda att använda Facebook. I den tjänsten kommer det till exempel att finnas hjälpmedel som förstoringsprogram, talsyntes och punktskriftsdisplay, en tjänst som kommer att fungera för människor med dövblindhet. Målsättningen är att den tjänsten ska kunna tas i bruk under våren 2014.

I regeringens it-politiska strategi, den digitala agendan för Sverige, anger vi användbarhet som ett av fyra strategiska områden. För att stärka användar- och tillgänglighetsperspektivet i it-utvecklingen inrättade regeringen förra året Användningsforum, som samlar strategiska beslutsfattare och representanter för branschen, användargrupper och forskarsamhället i syfte att åstadkomma bättre användbarhet och högre tillgänglighet.

När det gäller tillgängliga webbplatser har regeringen gett E-delegationen i uppdrag att ta fram riktlinjer för hur webbplatser bör se ut och byggas, så att innehållet blir tillgängligt och användbart för alla användare. Tillsammans med PTS arbetar E-delegationen för att den vägledningen också ska användas av privata aktörer.

Till det kommer att regeringen både 2012 och 2013 har gett ekonomiska bidrag till nätverket Digidel, som arbetar för att öka användningen av it och internet och få fler att ta steget in i den digitala världen. Deras och regeringens mål är att alla som vill ska kunna använda digitaliseringens möjligheter.

Vid sidan av allt detta har PTS också finansierat försöksprojektet *It-support direkt*, som leds av Hjälpmedelsinstitutet. Syftet med det projektet är att personer med funktionsnedsättning, eller personer över 65 år, ska få kostnadsfri telefonsupport så att de kan få hjälp att lösa de problem som de kan ha med sin hemelektronik, som datorer och internet.

I sin interpellation nämner Gunnar Sandberg olika fysiska hinder som möter människor med funktionsnedsättningar. Många av dessa hinder är ganska enkla att åtgärda. Enligt plan- och bygglagen ska sådana enkelt avhjälpta hinder tas bort, om det rör en plats eller lokal dit allmänheten ska ha tillträde. I regeringens strategi för genomförandet av funktionshinderspolitiken är ökad fysisk tillgänglighet ett av nio prioriterade områden. Regeringen har i strategin slagit fast delmål som Boverket har att arbeta efter, bland annat för att förbättra tillämpningen och tillsynen av regelverket.

Regeringens tydliga ambition är att det digitala innanförskapet ska öka. Alla som vill ska kunna använda de möjligheter som digitaliseringen ger, oavsett vilka förutsättningar eller funktionsnedsättningar man har. Just därför gör regeringen också en lång rad insatser för att öka den digitala delaktigheten i samhället.

Anf. 24 GUNNAR SANDBERG (S):

Fru talman! Jag tackar statsrådet för svaret på min interpellation.

Bakgrunden till interpellationen är den tekniska utvecklingen som går framåt i en mycket hög fart i dag. Den personliga servicen har på allt fler ställen ersatts med automater och andra it-baserade lösningar. Vi förväntas själva klara av allt fler tjänster i samhället. Det handlar om bankärenden, beställning av varor och tjänster av olika företag. Men det handlar

också om samhällsservice såsom hantering av kontakter med försäkringskassa, arbetsförmedling, kommuner och många andra.

Det är naturligtvis bra att man snabbt och enkelt kan kontakta företag och myndigheter på tider när det passar en själv. Men samtidigt finns det många i vårt land som har fått avsevärt sämre service i denna brytnings-tid mellan gammalt och nytt.

Framför allt är det äldre som har problem med det nya it-samhället, men i min interpellation vill jag uppmärksamma en annan stor grupp, nämligen personer med olika funktionshinder.

Långt ifrån alla it-tjänster är i dag anpassade för personer med funktionsnedsättningar. Det försvårar vardagen för framför allt synskadade och dövblinda. De har stora problem med att kunna ta del av utbudet på nätet eller klara av sina ärenden, eftersom hemsidor och e-tjänster inte är anpassade för dem.

Ett högaktuellt exempel är Arbetsförmedlingens rapportsystem för arbetssökande som ska skötas över nätet. Det är inte alls tillgängligt för blinda. De kan inte heller räkna med att få hjälp av personalen på Arbetsförmedlingen när det gäller att fylla i rapporten. Man undrar hur och om någon har tänkt över huvud taget när systemet infördes. Självklart borde man föregå med gott exempel när det gäller offentliga tjänster som bör vara tillgängliga för alla innan de tas i bruk.

It-tjänster sparar kostnader genom att det inte krävs lika mycket personal. Mindre personal innebär att man samtidigt minskar tillgängligheten per telefon. Det är inte acceptabelt, eftersom långt ifrån alla funktionshindrade eller äldre har tillgång till datorer eller är vana användare av dem. Dålig tillgänglighet till it-baserade tjänster utgör därför ett betydande hot också ur demokratisk synpunkt. Dessutom begränsar bristfälliga it-tjänster arbetsmarknaden för synskadade ytterligare.

Tillgänglighet för synskadade är också en fråga om säkerhet. Synskadade har till exempel svårt att röra sig i byggnader med automatiska dörrar som öppnas mot den gående. I dag finns det stora brister i hur automatik utformas i offentliga och andra lokaler. Bristerna borde vara enkla att åtgärda, men det handlar om att driva på frågan.

Statsrådet har i sitt svar tagit upp några exempel på åtgärder som regeringen har vidtagit. Tyvärr är de alltför få. Dessutom handlar de mest om projekt – det är tillfälliga åtgärder. Tekniken går framåt, men tillgängligheten för funktionshindrade sackar efter.

Anf. 25 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C):

Fru talman! Tack för en väldigt angelägen interpellation från Gunnar Sandberg!

För snart ett år sedan lanserade jag regeringens e-förvaltningsstrategi, som syftar till att göra den offentliga förvaltningen enklare, öppnare och mer effektiv. Den strategin har vi nu följt upp med nya satsningar i statsbudgeten för 2014 där vi tar nya steg för att underlätta vardagen för både människor och företag och öka tempot för att vi ska få en smartare och mer digitaliserad statsförvaltning.

En fördel med den moderna utvecklingen är att olika rutiner som tidigare var väldigt resurskrävande kan automatiseras. Låt mig ta ett exempel.

I dagsläget är över 99 procent av alla ärenden som rör tandvårdsförsäkringen automatiserade, vilket ger många fördelar. Den första är att Försäkringskassans anställda i stor utsträckning kan ägna sig åt annat än monotona arbetsuppgifter kring tandvårdsförsäkringen. Den andra är att kvaliteten på besluten blir bättre och att mindre fel uppstår genom de automatiserade processerna. Den tredje är att vi sparar på skattebetalarnas pengar. Den fjärde, som kanske är viktigast av allt, är att när datorer kan ta hand om de enklaste ärendena kan de anställda på Försäkringskassan ägna sig åt de människor som har de allra största behoven och som behöver en mänsklig kontakt. Till de kategorierna hör de som är synskadade och dövblinda, som Gunnar Sandberg nämner i sin interpellation.

Låt mig ta ett annat konkret exempel, nämligen utvecklingsprojektet Informationsväg Försäkringskassan–vården. Det är ett projekt som syftar till att skapa nya elektroniska kommunikationsvägar mellan Försäkringskassan och vården för att minska antalet felaktiga intyg, för att förbättra beslutsunderlagen i vården och för att kunna ge snabbare besked till patienter och sjukskrivna. Ett pilotprojekt har varit i gång mellan 2010 och 2012, och bara det pilotprojektet beräknas ha sparat hela 142 miljoner kronor.

Nu arbetar Försäkringskassan för att automatisera allt fler ärenden, och målet är att gå från dagens 60 procent till 80 procent till år 2016. Den här utvecklingen gör att Försäkringskassans anställda alltmer kan koncentrera sig på att hjälpa de människor som verkligen behöver hjälp, vilket ligger i linje med den digitala agendan för Sverige, som är regeringens horisontella it-politiska strategi där vi slår fast att alla som vill ska kunna använda de möjligheter som digitaliseringen erbjuder.

Samtidigt måste vi ha respekt för att de som kanske inte vill eller kan använda den digitala tekniken ska få hjälp med andra vägar. Det ska gå att vara medborgare i Sverige även i framtiden även utan tillgång till internet och smarta mobiltelefoner.

En del andra länder har valt en annan strategi. Ta Danmark, till exempel, där man har bestämt att alla myndighetskontakter från 2015 ska ske digitalt.

Varken jag eller regeringen tänker ta några initiativ till att tvinga våra medborgare till digital kommunikation om man inte själv vill. Men det ska finnas goda möjligheter att använda tekniken och se till att tekniken är precis så användarvänlig som Gunnar Sandberg efterlyser för de människor som vill vara digitalt delaktiga.

Anf. 26 GUNNAR SANDBERG (S):

Fru talman! Ja, regeringen gör säkert väldigt mycket, men Synskadades Riksförbund tycker ändå att det är för passivt och lite trögt och att det händer alldeles för lite – det är mycket prat.

Riksdagen beslutade år 2000 om en nationell handlingsplan för handikappolitiken. Målet för den var att Sverige år 2010 ska vara tillgängligt för människor med funktionsnedsättningar. Handlingsplanen klargjorde att varje sektor i samhället har ett ansvar och uppdrag att göra sin verksamhet tillgänglig för alla.

Tillgänglighet handlar vanligen om övergripande fysisk planering eller anpassning av lokaler. I dag handlar det i hög grad om andra saker, som möjligheten att ta del av kommersiella och offentliga tjänster. Det handlar om att kunna tillgodogöra sig information och delta i den offentliga debatten genom sociala medier, vilket är oerhört viktigt ur demokratisk synpunkt.

Regeringens strategi för genomförande av funktionshinderspolitiken 2011–2016 presenterades sommaren 2011. Strategidokumentet är visserligen omfattande, men det saknar på de viktigaste punkterna konkreta förslag och mätbara målsättningar.

Det är till exempel helt oacceptabelt att i en nationell strategi för funktionshinderspolitiken i Sverige inte ta upp frågan om otillgänglighet som diskrimineringsgrund i diskrimineringslagen. Detta har utretts flera gånger, och det finns färdiga förslag liksom fungerande exempel från andra länder. Den 15 augusti 2013 var det 1 000 dagar sedan remisstiden gick ut för den senaste utredningen, *Bortom fagert tal*, som föreslog detta. Sedan dess har ytterligare 105 dagar gått, och regeringen säger att den bereder frågan. Ändå ser vi inga som helst resultat.

Förslaget i utredningen *Bortom fagert tal* innebär att man ska utgå från redan gällande minimiregler och fokusera på ”skäliga” anpassningar utifrån nytta och kostnader. Det är alltså långt ifrån några orimliga krav som ställs – i praktiken mest ett tydliggörande av de lagar som redan finns. Det är hög tid för regeringen att komma med en proposition till riksdagen.

När det gäller tillgänglighet genom it sker arbetet alltför långsamt. Samtidigt rusar tekniken framåt, och man måste ofta byta system för att hinna med i utvecklingen. Men man tänker inte på personer med funktionsnedsättningar från början. När man upptäcker dem försöker man hitta särlösningar till redan färdiga system som sällan fungerar bra. I stället borde man från början utveckla system som fungerar för alla.

Frågorna är många och svaren få om hur verklig tillgänglighet blir möjlig för personer med funktionsnedsättningar.

Anf. 27 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C):

Fru talman! I den digitala agendan för Sverige som vi beslutade om för lite drygt två år sedan är användningsfrågan central och utpekad som ett av fyra strategiska områden. Som jag nämnde i mitt svar har regeringen tillsatt Användningsforum just för att frågor om användbarhet och tillgänglighet ska få ökat fokus.

För att ytterligare förstärka det arbetet fattade regeringen så sent som i går beslut om att flytta Användningsforums kansli till Digitaliseringskommissionen – en flytt som syftar till att samla de forum som regeringen har för att också stärka arbetet med digitaliseringen.

Användningsforums uppgift är att främja en dialog kring tillgänglighet och användbarhet och samla kunskaper och erfarenheter från det allmänna, från frivillig- och intresseorganisationer, som de Gunnar Sandberg har nämnt, från branschen och forskarsamhället. Den dialogen ska bland annat kunna peka ut konkreta exempel på användbarhet som fler ska kunna implementera, både i offentlig sektor och bland privata organisationer. Vid sidan av det finns det flera sätt för staten att stimulera till goda exempel.

I sin interpellation nämner Gunnar Sandberg situationen för människor som är dövblinda. I Sverige finns, enligt de uppgifter som jag har, ungefär 1 500 personer som är dövblinda. Det är en grupp som växer betydligt om man dessutom räknar in äldre med nedsatt syn och försämrad hörsel. Dessa människor har många gånger en kombination av funktionsnedsättningar som ger betydande svårigheter i vardagen och som riskerar att exkludera dem på olika sätt från samhället.

Den goda nyheten är att modern teknik kan innebära stora förbättringar för just dessa människor. Därför tillför regeringen varje år 140 miljoner kronor till PTS för att de ska kunna ha ett offensivt arbete för funktionshindrade. De pengarna används bland annat för att genomföra innovationstävlingar som syftar till att främja konkreta innovationer som hjälper människor med olika typer av funktionsnedsättningar.

Jag skulle gärna vilja nämna några av de projekt som vann PTS innovationstävling och som handlar just om att underlätta vardagen för personer med dövblindhet.

I den tävlingen fick bland annat Örebro universitet beviljat medel för att utveckla Ready Ride, ett hjälpmedel för ryttare som har gravt nedsatt syn- och hörsel funktion, där man med hjälp av vibrationer kan styra sin häst – ett hjälpmedel som nu också kommer att kunna användas tillsammans med en smart telefon.

Örebro ställde också upp med en annan kandidat som vann, nämligen Örebro läns landsting, som ska utveckla tjänsten Distime. Det är en app som kan installeras i en smart telefon och ge användaren information om kommande händelser på olika sätt beroende på vilken form av funktionsnedsättning man har. Det kan vara genom vibrationer om det funkar bäst eller ljudsignaler om det funkar.

Företaget Polar Print vann med sitt projekt som ska anpassa och vidareutveckla en mobil texttelefonklient så att den kan användas av personer med dövblindhet vid distanstolkning eller kommunikation med anhöriga.

Det är tre exempel på väldigt konkreta och tydliga projekt som kommer att underlätta vardagen för människor med grava funktionsnedsättningar. Det är innovationer som har tagits fram av duktiga universitet, företag och andra organisationer som regeringen via PTS nu är med och finansierar.

Jag är väldigt glad att regeringen på det här sättet kan vara med och bidra till att ge fler människor möjlighet att vara delaktiga också i det digitala samhället.

Anf. 28 GUNNAR SANDBERG (S):

Fru talman! Det är glädjande att regeringen tar fram saker för att förbättra situationen för den här gruppen, som kanske är den mest utsatta i samhället.

Jag har haft kontakt med en Bengt Bäcke från Synskadades Riksförbund. När man har kontakt med honom tar han ofta upp it-frågan. Det är kanske den teknik som går mest framåt.

Bäcke säger att tekniken rusar framåt och att man ofta byter system för att hinna med utvecklingen. Men när man byter system glömmar man ofta bort personer med funktionsnedsättningar. Lösningen blir att försöka implementera någon form av förbättring i redan färdiga system, vilket ofta leder till komplikationer och särlösningar som inte fungerar fullt ut.

Ett exempel på en sådan lösning är Bank-ID, vars version inte fungerar med de talsyntesprogram synskadade använder. I stället skapar man ett annat bank-ID-program som synskadade ska använda.

Bäcke ställer då några frågor. Hur får synskadade information om att den versionen finns? När man hämtar hem programmet är det den otillgängliga versionen som dyker upp. Och varför använder inte alla den tillgängliga versionen? Är den inte säker nog för att vara en så kallad huvudversion?

Ambitionerna är ju ändå goda, ministern. Om fler skulle blunda när de är ute och går kanske de skulle få en känsla för hur synskadades situation verkligen är. Om man har den känslan med sig när man skapar nya system kanske man hamnar mer rätt; jag vet inte.

Anf. 29 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C):

Fru talman! Tack för en viktig interpellationsdebatt, Gunnar Sandberg!

Jag tror att det ligger mycket i det som Gunnar Sandberg säger på slutet. Ska vi landa i rätt lösningar handlar det mycket om inkänning och förståelse – att förstå vilka utmaningar människor med olika typer av hinder ofta möter.

Det är precis därför jag har tagit initiativ till att inrätta detta Användningsforum. Det ska vi nu förstärka arbetet med för att få en dialog om hur vi redan från början kan se till att den teknik som utvecklas utgår från konceptet Design för alla.

Design för alla innebär att man när man tar fram en tjänst – det kan vara en fysisk tjänst eller en mjukare tjänst som e-legitimation – redan från början utgår från att den ska utformas så att den funkar för de människor som kanske har speciella behov. Då visar det sig nästan alltid att om man gör tjänsterna på det sättet kommer de också att vara väldigt användbara för alla oss andra som kanske inte har några särskilda utmaningar.

Design för alla som utvecklingskoncept är väldigt viktigt, inte minst när det gäller it-tekniken.

Gunnar Sandberg ställde i sitt förra inlägg frågor om och hade också en lång beskrivning av utredningen *Bortom fagert tal*. Det är en utredning som inte hanteras av mig; det är inte jag som är ansvarigt statsråd för den frågan.

Det är väldigt viktiga frågor som adresseras i den utredningen, men om Gunnar Sandberg vill ha specifika svar på hur det går med beredningen av ärendet får jag be honom att ta debatten med det statsråd som ansvarar för den typen av frågor i regeringen.

Överläggningen var härmed avslutad.

*Svar på
interpellationer*

Anf. 30 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C):

Fru talman! Meeri Wasberg har frågat mig om jag anser att boende och företag i Stockholms skärgård har rätt till en bra postservice.

Wasberg har också frågat mig om jag avser att vidta åtgärder för att garantera en bra postservice för boende och företag i Stockholms skärgård.

Det är viktigt att ta till vara alla de möjligheter och resurser som finns i hela vårt land och att vi som enskilda, oavsett var vi råkar bo, har möjlighet att arbeta, studera, driva företag och förverkliga våra drömmar. För att det ska vara möjligt att bo och driva företag i hela landet krävs det god tillgång till service. Just därför har regeringen de senaste åren avsatt betydande medel till särskilda insatser för hållbara servicelösningar.

Dit hör att regeringen under perioden 2009–2014 genom särskilda regeringsbeslut satsar 145 miljoner kronor på särskilda insatser inom området kommersiell service. Det är pengar som går till att stärka butiker och drivmedelsstationer som har en strategisk betydelse i gles- och landsbygder och till att utveckla nya innovativa servicelösningar i dessa områden.

Till det kommer de ca 35 miljoner kronor som vi varje år satsar inom samma område i länen, där prioriteringen av insatserna görs på länsnivå. Det stödet styrs av förordningen om stöd till kommersiell service och möjliggör exempelvis investeringsstöd till satsningar i Sveriges skärgårdar.

Regeringens politik innebär att staten i så kallade särskilt sårbara och utsatta glesbygder bör ta ett särskilt ansvar för att medborgare och företag även fortsättningsvis ska ha tillgång till en grundläggande nivå av kommersiell service. Regeringen avser att utreda förutsättningar för ett stöd samt hur det skulle kunna utformas.

När det gäller postservice ska den hålla god kvalitet och i så stor utsträckning som möjligt möta de behov som alla hushåll och företag i landet har. Just därför ställer regeringen långtgående krav på Posten AB genom de tillståndsvillkor som man har för att bedriva den samhällsomsfattande posttjänsten.

Posten AB är skyldigt att följa de villkor som gäller i de tillstånd bolaget har. De villkoren meddelas av Post- och telestyrelsen med stöd i den postlag som riksdagen beslutat om.

Eventuella förändringar som Posten gör i sin verksamhet ska ske på ett sådant sätt att bolaget även framöver kan uppfylla de villkor som satts upp för den samhällsomsfattande posttjänst som Posten ska tillhandahålla.

Postutdelningen på Tjockö, som Wasberg tar som exempel i sin interpellation, har anmälts till PTS av bland annat Tjockö ekonomiska förening och Tjockö byalag. Postutdelningen på Tjockö diskuteras just nu också i Postens interna råd för utdelningsfrågor. Dessutom pågår det för närvarande en dialog om postutdelningen mellan Posten AB och de människor som bor på Tjockö.

Som minister varken kan eller bör jag föregripa dessa processer genom att uttala mig om exakt hur postutdelningen på Tjockö ska se ut. Posten AB är fullt ut ansvarigt för de operativa beslut bolaget fattar om sin verksamhet och för att de besluten inte strider mot de villkor som man har att leva upp till.

2010 fattade riksdagen beslut om en långtgående postlag, där det tydligt framgår att kraven på den samhällsomfattande posttjänsten ska ligga kvar på samma höga nivå som tidigare.

Att ha tillgång till en god posttjänst i hela landet är viktigt, och därför följer jag och regeringen utvecklingen på detta område mycket noga.

Anf. 31 MEERI WASBERG (S):

Fru talman! Jag vill gärna tacka statsrådet för svaret, som måste sägas vara ganska omfattande i text men inte så innehållsrikt i relation till de frågor som jag har ställt.

Jag förstår att det känns tillfredsställande för statsrådet att verkligen tala om hur viktigt det är att tillvarata alla möjligheter och resurser i hela landet och att vi som enskilda individer ska ha möjlighet att arbeta, studera, driva företag och förverkliga våra drömmar oavsett var vi bor.

Jag förstår att statsrådet gärna räknar upp ett antal miljoner som ska tjäna som bevis på att den här önskan också är politik på riktigt. Jag säger inte heller att det helt och hållet har saknats insatser när det gäller gles- och landsbygd, men mina frågor rörde just postservicen för dem som bor och kanske också driver företag i Stockholms skärgård, om statsrådet anser att de ska ha tillgång till en bra postservice och om statsrådet avser att vidta åtgärder för att garantera en sådan. Svaret verkar vara ja på det första och nej på det andra.

Om vi skärskådar de ekonomiska stöd som statsrådet lutar sig mot i sitt svar kan vi snabbt konstatera att det handlar om olika typer av investeringsbidrag, investeringsstöd och stöd för köp av vissa tjänster etcetera. Det är inte alls dåligt, men det är inget som tar sikte på just de frågor som jag lyfte fram i interpellationen.

Statsrådet känner sig också föranledd att klargöra att hon varken kan eller bör föregripa de diskussioner som försiggår när det gäller det exempel som jag tar upp i interpellationen genom att uttala sig om ”exakt hur postutdelningen på Tjockö ska se ut”. Jag måste nog klargöra att jag inte avkrävde statsrådet något direkt svar om just situationen på Tjockö. Det är möjligt att statsrådet förväxlade min interpellation med vissa brev som hon ska ha fått. Jag använde det snarare som en illustration för att visa vad som pågår i vår storstadsnära landsbygd under tiden som statsrådet talar sig varm för hur viktigt det är att ta vara på alla de möjligheter och resurser som finns i hela landet.

Jag vill dock säga att statsrådet gör helt rätt som lutar sig mot postlagen, som uppdaterades senast 2010. Det är riktigt att det tydligt framgår att kraven på den samhällsomfattande posttjänsten ska ligga kvar på samma nivå som tidigare, vilket jag säkert tror att de boende och verkamma på Tjockö också sympatiserar med.

Jag konstaterar att vi socialdemokrater till viss del ville gå längre än regeringen. Vi ansåg exempelvis att Posten skulle ges en tydlig roll som nationell aktör genom att bolaget skulle pekats ut som ansvarigt för den samhällsomfattande posttjänsten. I praktiken löses detta nu genom Post-

och telestyrelsen. Dessutom framhöll vi redan då något som alla vet, nämligen att mängden brev minskar och troligen kommer att göra det även framgent. Följden av det blir att man kanske måste tillskjuta ett statligt stöd för att även i fortsättningen kunna klara uppdraget. Därför ville vi socialdemokrater utreda detta redan då.

Nu, hösten 2013, verkar det som om regeringen har kommit fram till att stöd till kommersiell service behöver utredas, men vad utredningen mer precist ska göra verkar fortfarande vara höljt i dunkel. Allt jag har kunnat hitta är ett pressmeddelande.

Fru talman! Den samhällsutveckling som pågår gör att människor på landsbygden får det svårare att få den service de borde ha. Det gäller även i Stockholms skärgård. Kärnfrågan är hur samhällsservicen ska se ut. Det är en viktig och relevant fråga för både enskilda personer och företag som vill att det ska vara möjligt att leva och verka även på andra platser än i storstaden, och jag vill gärna att statsrådet utvecklar sina tankar om detta, gärna också med koppling till frågan om ytterligare arbetstillfällen på landsbygden.

Anf. 32 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C):

Fru talman! Det är väldigt viktigt att vi har en väl fungerande post-service i hela landet. Det gör att människor kan skicka och ta emot försändelser och annan viktig information. Inte minst för dem som av olika skäl kan ha valt att inte så frekvent använda elektroniska kommunikationer är en väl fungerande posttjänst ännu viktigare eftersom dessa personer ofta betalar sina räkningar med post genom någon form av brev-giro.

Som minister med ansvar för it-frågorna jobbar jag för att så många som möjligt ska kunna ta del av digitaliseringens fördelar. Men jag är precis lika tydlig med att man ska kunna vara medborgare i Sverige fullt ut även framöver utan att ha en dator eller en smart mobil. Det är bland annat därför som det är så viktigt med en fungerande posttjänst.

Samtidigt är posttjänsterna otroligt viktiga för att man ska kunna bedriva företag i Stockholms skärgård eller i andra delar av landet. Att vi har ett postväsen som fungerar väl är mycket viktigt. Det var precis därför som alliansregeringen 2010 lade fram förslag till en ny postlag som riksdagen sedan beslutade om. Där tydliggjorde vi att kraven på den samhällsomfattande posttjänsten ligger kvar på samma höga nivå som tidigare.

Som tillsynsmyndighet har PTS under det här året fattat beslut om att inleda en dialog med posten för att övervaka eventuella förändringar inom postservicen i glesbygden. Samtidigt har PTS låtit ett oberoende företag undersöka hur privatpersoner, företag och intresseorganisationer ser på postutdelningen i fem utvalda glesbygdsområden. Enligt den undersökningen är åtta av tio tillfrågade hushåll ganska nöjda med den post-service de har.

Tillgången till olika sorters service, bland annat post, är avgörande för att människor ska kunna leva och verka i hela landet. Just därför jobbar både jag och regeringen intensivt med den frågan. Vi anser att regeringen och staten bör ta ett särskilt ansvar för att medborgare och företag även fortsättningsvis ska ha tillgång till en god grundläggande nivå av kommersiell service i särskilt sårbara och utsatta glesbygder.

Som jag nämnde tidigare aviserade regeringen så sent som i budgetpropositionen nu i höstas att en utredning ska se över förutsättningarna för stöd till kommersiell service i glesbygd och hur ett sådant stöd kan utformas. Vid sidan av det är det förstås viktigt att vi har en politik som leder till att vi kan få till stånd livskraftiga boendemiljöer och livsmiljöer också i våra skärgårdar. En viktig faktor i det är ett bra näringslivsklimat, och där har regeringen gjort stora insatser. Vi har sänkt restaurangmomsen, vi har sänkt arbetsgivaravgifterna och kostnaderna för att anställa, vi arbetar intensivt för att minska regelkrånglet och vi har satsat över 2 miljarder kronor på att bygga ut bredband i glesbygden, inklusive skärgårdarna. Vi har sett till att målmedvetet frigöra radiospektrum i etern för att vi nu ska kunna underlätta och påskynda utbyggnaden av till exempel mobiltelefoni och mobilt bredband i landsbygden. Allt detta är viktiga delar för att människor ska kunna bo, leva, studera och driva företag i de delar av landet där man finns.

Anf. 33 MEERI WASBERG (S):

Fru talman! Att sitta i regeringsställning är ju att ta ansvar för den förda politiken, och efter vad jag förstår försöker statsrådet beskriva hur regeringen hittills har klarat det.

Vi har många gånger här i kammaren och på andra ställen hört och får även nu höra hur viktigt det är med landsbygden och tillväxten av fler jobb. Jag tycker dock att vi ändå kan se att regeringen ganska stillatigande ser på hur ett antal förutsättningar för att vi ska få en levande landsbygd försvinner. På ganska många håll i landet blir det allt längre till skola, livsmedelsbutiker, bensinmackar och serviceställen. Jag tror också att det finns många som håller med mig när jag säger att regeringen ger med ena handen men tar tillbaka med den andra.

När det gäller den fråga vi talar om just nu, nämligen postservicen, finns inget konkret stöd för hur man ska kunna tillförsäkra att denna viktiga funktion för oss som enskilda och för företagare ska kunna fungera i hela landet.

När det gäller den nya postlagen som kom 2010 har jag uppfattat att ett av skälen till att den lades fram var att det fanns ett EU-postdirektiv från 2008 som skulle genomföras. Att postlagen i sig skulle vara ett resultat av regeringens goda ambitioner kan jag alltså inte riktigt hålla med om.

Som sagt, när det blir långt till saker och ting förstår nog alla att det gör livet svårt för många. Då har jag ändå inte kommit in på frågor som rör personer som har någon form av funktionsnedsättning eller helt enkelt på grund av ålder eller sjukdom har lite svårare att ta sig fram och tillbaka.

Skärgårdsbefolkningen är visserligen seg och tålig, men till slut kan det ändå bli en omöjlighet att bo kvar när butiken försvinner, när apoteksombudet försvinner, när posten inte kommer fram och när heller inte kommunikationerna gör det möjligt att ta sig fram och tillbaka på ett smidigt sätt för att hämta post och uträtta ärenden.

Jag har också många gånger hört hur viktig Stockholms skärgård är och vilket fantastiskt skyltfönster den är, inte minst för turismen sommartid.

Men jag menar att det också måste finnas någonting att visa upp i skyltfönstret. Då krävs det att det finns en åretruntboende befolkning och företag som faktiskt verkar i skärgården. Och för det krävs det onekligen en viss samhällsservice.

Det är klart att det är bra att den här utredningen, som statsrådet nämnde även i sitt andra anförande, kommer till stånd. Men den hade kunnat initieras för flera år sedan.

Till sist vill jag lyfta upp en fråga. Det är inte säkert att statsrådet har möjlighet att svara på den, men det skulle vara intressant att höra statsrådets reflexioner. Det finns en till viss del obekräftad uppgift som pekar på att skärgården enligt Postens sätt att se det inte räknas som glesbygd. Men det är heller inte tätort. Då är frågan: Vad är det?

Anf. 34 ISAK FROM (S):

Fru talman! Jag begärde ordet i den här debatten också, för jag blev lite intresserad av om det kommer något faktiskt förslag när det gäller postservicen.

I Västerbottens fjälltrakter kör man på försök med färre utdelningar. I stället för varje dag delar man ut varannan eller var tredje dag. Det kan vara bra. Samtidigt har vi dem på marknaden som allt som oftast sköter paketutdelningen. Jag har ett exempel från Joesjö, där man har många småföretagare som har ganska mycket pakettransporter. Det kan vara fyra transporter till Joesjö från Tärnaby varje dag. Men posten kommer kanske bara två gånger i veckan.

När det gäller de förslag som regeringen kommer att lägga fram undrar jag: Kommer man att kunna samutnyttja de transportererna? I dagsläget finns det inga incitament för Posten att samverka med paketleverantörerna – i varje fall gör man det inte. Det framstår som lite underligt att man inte utnyttjar de transporter som faktiskt sker.

Sedan kan jag inte låta bli att kommentera en sak när nu Centerpartiet står här och säger att man gör allt för företagande. Vad har Centerpartiet egentligen för förslag för att kompensera neddragningen i landsbygdsprogrammet? Det stora misslyckandet för Centerpartiet måste ju vara de kommande neddragningarna i landsbygdsprogrammet. Där har vi socialdemokrater lagt fram ett förslag om att åtminstone kompensera det med ökade statliga insatser. Men vi verkar inte ha majoritet för det förslaget. Tyvärr är det Centerpartiet och den borgerliga alliansen som styr.

Statsrådet säger att man gör mycket för verksamheten och småföretagen i glesbygden. Det krävs mer än skattesänkningar. Det krävs fungerande kommunikationer. Det krävs fungerande it- och telefonlösningar för att företag ska etablera sig i glesbygd och fjälltrakter.

Anf. 35 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C):

Fru talman! Det gläder mig att Meeri Wasberg tydliggör och är medveten om de tuffa krav som vi ställer i postlagen. Det gäller kraven på Posten och de höga krav vi har när det gäller att bedriva den samhällsombäddande posttjänsten.

Självklart avspeglar de lagförslag som regeringen lägger på riksdagens bord de ambitioner som regeringen har. Vi är sedan ett antal år tillbaka medlemmar i EU, och den typen av lagförslag kan ibland också vara föranledda av EU-processer. Men att ställa långtgående krav på den

samhällsomfattande posttjänsten är en politisk ambition som alliansregeringen och Centerpartiet står för och som vi såg till att bekräfta i den nya postlag som regeringen fattade beslut om 2010.

Ska vi ha livskraftiga livs- och boendemiljöer krävs det en god posttjänst också i skärgården, men det krävs mer. Det krävs ett gott näringslivsklimat, som vi var inne på i vår förra debattomgång. Det krävs också ett bredare angreppssätt. Därför lanserade regeringen i april i år initiativet Attraktionskraft Sverige, som syftar till att lyfta och främja förutsättningarna för attraktiva livs- och boendemiljöer i hela vårt land.

Attraktionskraft Sverige är en arena för dialog. Det är en arena för samverkan som samlar aktörer från olika nivåer och olika sektorer och fokuserar på olika områden. Det är kommersiell service, kultur, fritid, det civila samhället, digital tillgänglighet, kulturella och kreativa näringar, destinationer, upplevelser och boendemiljö. I bred samverkan med civilsamhället, med LRF, med Visita, med organisationen Företagarna med flera ska vi tillsammans se till att öka attraktionskraften.

För skärgården är turismen en viktig källa till utveckling och ökad sysselsättning. Därför satsar regeringen under perioden 2012–2014 60 miljoner kronor på att utveckla hållbara turistdestinationer och på insatser för att stärka turism- och upplevelseföretag i olika delar av landet.

Tillsammans med Visit Sweden ska Tillväxtverket genomföra insatser för att stärka och utveckla hållbara turistdestinationer som har en potential att växa också på en internationell marknad.

Regeringen arbetar alltså intensivt för att få till stånd en levande landsbygd, däribland skärgårdar runt om i Sverige. En god postservice är en av många viktiga komponenter i det arbetet. Just därför ställer regeringen krav på att vi ska ha en samhällsomfattande posttjänst av mycket god kvalitet som ger service i hela vårt land.

Sedan vill Isak From att jag redan i dag, redan innan den utredning som regeringen aviserade i budgetpropositionen för 2014 har gjorts, ska dra slutsatser om vad den utredningen ska komma fram till. Med förlov sagt: Om regeringen redan hade bestämt vad slutresultatet skulle bli vore det bortkastad tid och bortkastat arbete att tillsätta en utredning.

Vi tillsätter den utredningen för att vi vill vända på många olika stenar och för att vi vill få fram riktigt bra förslag till hur vi kan förstärka arbetet. Det sker ovanpå de nästan 200 miljoner kronor per år som regeringen tillsammans med länsstyrelserna satsar på att stötta den kommersiella servicen i gles- och landsbygderna.

Avslutningsvis gäller det landsbygdsprogrammet, även om det leder debatten i en annan riktning. Jag är glad över att kunna berätta att Centerpartiet i regeringen såg till att Sverige står kvar vid samma höga medfinansieringsandel i landsbygdsprogrammet för kommande programperiod som vi har under den innevarande, trots att EU har valt att dra ned på sin andel.

Anf. 36 MEERI WASBERG (S):

Fru talman! Det var glädjande, måste man säga, att regeringen inte ville ha en lägre ambition i postlagen 2010 än i den föregående från 1997.

Som jag sade tidigare är det viktigt att man, om man sitter i regeringsställning, tar ansvar för den förda politiken. Det är sant att det är många olika perspektiv som hänger ihop, särskilt när vi talar om landsbygden och landsbygdens problem.

Jag tycker i och för sig att jag någonstans kan höra att statsrådet instämmer i den oro som många ger uttryck för när det gäller att postserVICEN blir sämre. Den blir kanske svårtillgängligare. De som har post i dag är säkert nöjda i den utsträckning som statsrådet redovisade. Problemet gäller hur nöjda de kommer att vara om 5, 10, 15, 20 år om utvecklingen fortsätter i den här riktningen.

Man kan tro, precis som en del har gett uttryck för, att det som nu sker på Tjockö är ett första steg till att dra ned på postserVICEN. Posten är också en viktig del av infrastrukturen i de här samhällena. Därför skulle jag vilja avsluta med att säga så här:

Postens samhällsuppdrag borde snarast förstärkas när det gäller serviceåtagandet på landsbygden. En utredning om ett eventuellt ekonomiskt stöd borde redan ha varit klar, och förslag borde redan ha legat framme för beslut. Vi socialdemokrater anser att boende och företag i Stockholms skärgård har rätt till en bra postservice. Om statsrådet också anser det borde statsrådet självklart vidta åtgärder för att garantera detta för dem som bor och verkar i Stockholms skärgård.

Anf. 37 ISAK FROM (S):

Herr talman! Tack för en bra debatt! Frågorna är oerhört viktiga. Det är viktigt att riksdagen sänder signaler om att det ska finnas bra möjligheter till postservice i hela landet.

Det är inte helt lätt att vara centerpartist i en regering i ett land som Sverige som just nu genomgår den snabbaste urbaniseringen i EU. Det ställer nya krav på regeringen att möta urbaniseringen så att det går att upprätthålla en service i hela landet. Det är också upp till regeringen, när man inte har fått igenom sina förslag i EU, att vidta åtgärder som kompenserar. Det har regeringen inte gjort. Landsbygdsprogrammet har inte kompenserats med statliga insatser.

Den här debatten handlar i huvudsak inte om de frågorna, men de är en del av förutsättningarna för kommersiell service i hela landet. Där måste samhället stötta aktörer, till exempel bensinstationer, apoteksombud, systembolagsombud och så vidare så att det går att upprätthålla service i hela landet. Där är Posten en viktig aktör. Jag kommer att fortsätta att följa statsrådets arbete i frågan.

Anf. 38 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C):

Herr talman! Att sitta i regeringsställning och vara ansvarig minister innebär också att man ser till att inte bara prata utan också genomföra det man säger i praktiken. Det är precis därför som Meeri Wasberg i den här debatten har fått ovanligt innehållsrika svar och många beskrivningar på olika delar som regeringen och Centerpartiet gör så att människor, alldeles oavsett var de råkar bo i landet, har bra möjligheter att leva, utvecklas, driva företag och studera.

Centerpartiets och alliansregeringens inriktning är att se till att hela Sverige, inklusive landsbygden, har goda förutsättningar att ta steget in i framtiden. Det är därför som vi har valt att satsa 2 ½ miljard på att bygga

ut snabbt bredband på landsbygden, som nu byalagen i praktiken genomför. Det är därför som vi höjer takten i att bygga ut snabbt modernt bredband också på landsbygden. Det är därför vi höjer takten i mobilnätutbyggnaden. Det är därför som vi ställer tuffa krav på den samhällsomsfattande posttjänsten. Tillgång till service är så otroligt viktig för att tillväxten och jobben ska skapas i olika delar av landet.

Vad Sveriges landsbygd behöver är inte en Skansenpolitik eller nostalgiskt tillbakablickande. Den behöver en modern politik för framtiden och en jobbskaparpolitik som gör det möjligt för människor och småföretag i hela landet att växa, utvecklas och bidra till nya jobb och ökad tillväxt i vårt land.

Överläggningen var härmed avslutad.

8 § Svar på interpellation 2013/14:152 om minskat sjuklöneansvar

Anf. 39 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Herr talman! Pyry Niemi har frågat mig när regeringen kommer att införa ett reducerat sjuklöneansvar för företagen.

Jag vill inleda med att säga att jag håller med Pyry Niemi om att sjuklöneansvaret kan upplevas som betungande särskilt för de mindre företagen.

Mot bakgrund av detta har regeringen i budgetpropositionen aviserat att konstruktionen av högkostnadsskyddet för sjuklönekostnader ska ses över i syfte att förbättra småföretagens situation. I översynen ingår att bland annat pröva möjligheten att differentiera högkostnadsskyddet utifrån företagsstorlek.

Anf. 40 PYRY NIEMI (S):

Herr talman! Jag vill tacka näringsministern för det korta och kärnfulla svaret!

Herr talman! Jag är entreprenör och företagare, och jag har varit det i mer eller mindre hela mitt yrkesliv. Jag har lärt mig att det privata företagandet är både lustfyllt och förenat med risker. Det är alltid skoj när affärerna landar rätt och intäkterna kommer in i verksamheten. Lika trist är det när det ingående penningflödet minskar och kostnaderna för företaget är för stora i relation till intäkterna.

Att vara företagare är verkligen en 24:7-sysselsättning. Man tänker hela tiden på hur nästa affär ska komma in och på vilket sätt det kan vara möjligt att behålla personal eller till och med nyanställa. Den viktigaste faktorn för företaget är att det finns en affär.

Möjligheten att tjäna pengar på sina produkter, tjänster eller både och är grundläggande för företagens existens. Vi pratar sällan om den delen utan koncentrerar mycket av samtalen till kostnadsdelen. Det är helt självklart att företagen inte ska ha större kostnader än att dessa täcks av intäkterna. Varje företag ska ju gå med vinst. Det är också en förutsättning för ett bra och sunt företagande.

Herr talman! Många startar företag för att de vill skapa något själva, inte vara anställda. De vill styra över sin egen tid och förverkliga sina idéer. Det är en omständlig process att komma i gång, men när den väl är i gång uppstår de riktiga utmaningarna och möjligheterna. Hur ska jag få in mer intäkter? Vågar jag investera i nya kostnader, till exempel datorer? Vågar jag ta in extrapersonal eller till och med tillsvidareanställa för att kunna behålla eller ta mer marknadsandelar?

Det finns alltid en rädsla för att kostnaderna ska bli för stora så att löner inte kan betalas ut till både företagaren och eventuella anställda. Det finns alltid en oro för att klara av att driva verksamheten om någon blir sjuk, fortleva när man har tappat en affär eller i väntan på nästa affär.

Samtidigt som det skapas många nya jobb inom småföretagen – både under förra regeringen och den nuvarande – är omsättningen på jobb i de nyaste företagen ungefär 70 procent, medan samma omsättningshastighet i etablerade företag inom tillverkningsindustrin är 10 procent enligt forskare på Institutet för Näringslivsforskning. Det behöver inte vara dåligt att det är en omsättning på jobb. Problemet är dock följande: Om tillverkningsindustrin successivt tappar anställd personal och de nya företagen har en stor omsättning på jobbande personal blir anställningskulturen både ryckig och nyckfull. Det måste finnas skäl till varför de nya företagen har en så stor omsättning av personal. Det kan inte bara handla om bristande möjligheter till affärer utan även andra trösklar finns. En sådan tröskel är ansvaret för sjuklönen under de två första veckornas sjukskrivning. Många företagare har så låga marginaler och slimmade organisationer att när en nyckelperson blir sjuk måste andra ta över, om det är möjligt, samtidigt som kostnaden för den anställde finns kvar.

Vi socialdemokrater välkomnar utredningen som regeringen har tillsatt, men jag är inte säker på att det hinner bli någon verkstad under 2014 – om någonsin. Vi vet att det stora partiet inom Alliansen inte alls är förtjust i den. Med det partiets motstånd riskerar ett förslag att bli både urvattnat och verkningslöst. Kan vi se någon form av sådan aktivitet kopplad till den framtida utredningen? Jag vet att näringsministern, och hennes parti, är mycket intresserad av frågan och talar sig varm för småföretagarnas villkor.

Anf. 41 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Herr talman! Jobben skapas i små och växande företag. Fyra av fem jobb de senaste åren har skapats i små och växande företag. Det är därför som regeringen arbetar med att sänka kostnaderna för just dessa jobbskapare.

Jag är stolt över att investeraravdraget, tillgång till kapital i tidiga skeden, träder i kraft den 1 december. Det var ett centerförslag som nu blir verklighet.

Jag är glad att vi från årsskiftet får på plats ett FoU-avdrag, ett avdrag för forskning och utveckling i små och medelstora företag.

Jag är glad att vi utreder personaloptioner, som många snabbväxande entreprenöriella bolag gärna vill se, och förbättrar beskattningen för personaloptioner. Det är en viktig del som vi aviserar i höstens budgetproposition.

Jag är också glad att vi har sänkt arbetsgivaravgifter och egenavgifter och givetvis minskat regelkrånglet. Det är ett trendbrott sedan 2006 i hur regelbördan ser ut.

Vi har gjort en hel del. Sammanlagt har regeringen sänkt kostnaderna med 72 miljarder kronor brutto mellan 2007 och 2013. Det räcker inte. Därför kommer regeringen att fortsätta att verka för att skapa konkurrensmässiga villkor för våra svenska företag att verka på en global marknad.

Vi gillar småföretag eftersom de skapar jobben. Det är därför vi frågar Socialdemokraterna hur man som socialdemokrat, som gärna gillar att prata om jobben, kan ha en så företagsfientlig politik.

Pyry Niemi säger själv att han varit företagare. Hur kan Niemi gå med på att Socialdemokraterna driver en näringspolitik som lastar på Sveriges företagare 30 miljarder i ökade skatter? Hur kan Niemi förespråka en näringspolitik, som Socialdemokraterna bedriver, som innebär att man ska genomföra månadsuppgiftslämning? I stället för en gång per år ska man, om Socialdemokraterna får bestämma, lämna uppgifter tolv gånger per år, alltså varje månad.

Socialdemokraterna måste också komma ihåg att det var de som införde medfinansieringsansvaret för sjuklön under den tredje veckan. Det är något som alliansregeringen avskaffade förra mandatperioden.

Det stämmer att regeringen, förutom att sänka kostnaderna i det som jag har räknat upp, vill minska sjuklönekostnaderna. Vi har i budgetpropositionen aviserat en snabbtredning om hur vi kan minska företagets kostnader för sjuklön. Vi tycker att det är viktigt. Men det är inte bara så att medarbetarna blir sjuka vecka två och är friska första veckan, så vi måste sänka kostnaderna för dessa företag även under den första veckan. Det är därför som regeringen nu snabbtredjer möjligheten att se över hur vi kan minska kostnaderna för dag ett till sju, alltså den första tiden, genom ett högkostnadsskydd. Det är ett förslag som vi kommer att lägga fram under nästa år. Arbetet leds av Socialdepartementet inom Regeringskansliet.

Min fråga avslutningsvis, förutom om Socialdemokraternas fientliga näringspolitik, gäller det som Niemi säger: ”Varje företag ska gå med vinst.” Men Socialdemokraterna vill ju förbjuda kvinnor som driver företag inom välfärdssektorn att gå med vinst. Hur förklarar Niemi detta?

Anf. 42 PYRY NIEMI (S):

Herr talman! Jag hade misstänkt att vi skulle hamna här och inte tala om andra sjuklöneveckan. Det är klart att så kan vi ha det.

Jag ska ta fram några exempel på möjligheter som vi socialdemokrater ser för småföretagarna:

Vi vill ha stärkt riskkapitalförsörjning för småföretagen. Vi vill att riskkapitalförsörjningen för småföretagare stärks och effektiviseras.

Vi vill korta betalningstiden. Det är inte rimligt att stora företag och myndigheter använder små företag som bank genom att jobba med mycket långa betalningstider.

Vi vill ha bättre fungerande patentskydd. Små företag kan ha svårt att skydda sina patent, och vi vill säkerställa bra försäkringslösningar som skyddar vid patentintrång.

Vi vill ha regionala företagärmedlingar. Sverige står inför en stor generationsväxling – det känner näringsministern till – när det gäller företagen. Många väl fungerande företag riskerar att läggas ned då ingen naturlig efterträdare finns att tillgå. Samtidigt vill vi att många unga ska bli företagare, både unga män och kvinnor. Vi föreslår att regionala företagärmedlingar inrättas dit såväl företagare som ungdomar kan vända sig för hjälp med matchning, mentorskap och utbildning.

Vi vill ha en nyföretagargaranti även vid generationsväxling och neutralitet mellan företagsformer i sjukförsäkringen.

Då vänder vi tillbaka, eftersom näringsministern nu valde att byta spår en stund. Hur var det nu med restaurangmomsen? Vad var det som var ingången i det, ett generellt branschstöd?

Nu vill jag återge Finanspolitiska rådets egna ord: Vi bedömer att effekterna på arbetslöshet och sysselsättning av momsänkningen är överskattade. Sänkt restaurangmoms är ett ineffektivt sätt att minska de administrativa kostnaderna. Sänkningen har karaktären av ett branschstöd. Det ökar risken för påtryckningar från andra intressegrupper.

De säger också tydligt att momsens är en central intäktskälla. Konsumtionsskatten urholkas som skattebas om olika branscher och intressegrupper gynnas av reducerade skattesatser.

Sammanfattningsvis säger Finanspolitiska rådet så här: Vår bedömning är att regeringens beräknade effekter på arbetslösheten och sysselsättningen av sänkt mervärdesskatt är överskattade. Teorin om optimal beskattning ger teoretiska skäl för reducerade mervärdesskattesatser på vissa varor och tjänster, men det är svårt att tillämpa teorin i verkligheten. När det gäller restaurang- och cateringtjänster är vår bedömning att argumenten för reducerad skattesats är svaga. Även effekterna på strukturell arbetslöshet är sannolikt överskattade, eftersom ingen hänsyn tagits till att minimilöner kan påverkas och att sysselsättningen kan minska i andra sektorer. Den sänkta restaurangmomsen har närmast karakteriserats av ett branschstöd.

Vi är inte småföretagarfientliga. Vi vill att det ska skapas jobb. Vi vill ha en bra företagskultur i Sverige, och vi har en otroligt stark ambition i det. Problemet är att regeringens snuttifiering av insatser faktiskt inte har gett effekt på massarbetslösheten i Sverige och inte heller minskat utanförskapet. Snarare har det blivit svårare att tränga sig igenom och börja jobba som företagare när man inte riktigt vet vilka regler som gäller.

Jag blir lite bekymrad när jag hör att vi skulle vara småföretagarfientliga. Alla insatser krävs. Vi måste komma åt de 400 000 människor som befinner sig i utanförskap. Vi måste ge alla möjligheter. Det ska vara enkelt att starta företag. Det ska vara enkelt att kunna ingå i företagskulturen. Det tror jag att näringsministern håller med om. Men problemet är att när vi börjar rikta branschstöd till vissa utvalda branscher kommer andra intressegrupper att skjutas åt sidan och kreativiteten kanske hämmas. Det måste ges möjlighet till innovationskonst för alla företagare. Det är det som jag kan känna är en liten brist och frustration.

När det gäller andra sjuklöneveckan välkomnar jag att ni tycker att man också ska titta på den första. Men den andra sjuklöneveckan är ett första riktigt stort steg. Vad säger Centerpartiet om det? Kommer ni att driva på i den frågan?

Anf. 43 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Herr talman! Det är ingen hemlighet att jag tycker att det är viktigt att minska småföretagens sjuklönekostnader. Det är också viktigt att se över antalet veckor som små företag ska bära ansvaret för sjuklönekostnaden. Det är en av de frågor som jag och Centerpartiet har drivit under lång tid. Den kampen kommer att fortsätta, men jag är väldigt glad att vi har nått det första viktiga steget, nämligen att minska kostnaderna för sjuklön under de första viktiga dagarna då de allra flesta företagare bär en tung börda.

Vi tittar nu på ett högkostnadsskydd som är differentierat och ska stärka små företag. Det snabbutreds, och det ska komma ett förslag under nästa år. Det välkomnar jag, och jag är glad att även Socialdemokraterna verkar gilla den tanken.

Ska vi få fler jobb i Sverige krävs det att vi satsar på de små företagen. Här har vi gjort en rad insatser, både genom att minska regelkrånglet och genom att se till att öka tillgången till kapital i framför allt tidiga skeden men också genom att sänka kostnaderna i form av egenavgifter och arbetsgivaravgifter. Vi är inte färdiga där än, för ska vi ha ett konkurrenskraftigt näringsliv som står sig i Europa och framför allt utanför Europa krävs det att vi ser till att näringslivsklimatet är stabilt och starkt.

Det är därför det blir lite märkligt när man läser Socialdemokraternas budgetmotion innantill. Retoriken är jättefin. Ni gillar småföretag och har en rad satsningar på företagarförmedlingar och annat, men det ni egentligen föreslår är tredubbel arbetsgivaravgift för unga människor. Arbetsgivaravgiften för alla anställda under 23 år ska vara tre gånger så hög. Vad innebär det för ungas jobb?

Jag är beredd att försvara restaurangmomsen, för restaurangbranschen är den första inkörsporten både för människor som kommer från andra länder och för unga att få ett jobb. Sänkningen av restaurangmomsen kommer att leda och har redan lett till fler jobb. Det säger branschorganisationen Visita själv. Och vi har myndigheter som nu tittar på detta. Restaurangmomsen vill ni fördubbla.

En annan kreativ skatt som ni vill införa är lastbilsskatten. Ungefär 4–5 miljarder beräknas komma in av denna. Jag vet att den inte finns med i er budgetmotion, men den kommer under nästa år att finnas där. Lastbilsskatten skulle slå hårt mot skogsindustrin i Norrlands inland. Den skulle slå hårt mot alla små åkeriföretag. Det är något som Socialdemokraterna vill lasta på landets företagare. Då har jag inte tagit upp allt annat som ni vill lasta på dem, nämligen höjd bolagsskatt och delar i regeringens förslag som ni inte köper.

Summa summarum: Småföretagarna mår bra av den här debatten, att vi är fler som lyfter fram villkoren, men de mår inte bra av att få kraftigt höjda kostnader med Socialdemokraternas politik. De behöver sänkta kostnader och minskat regelkrångel. Det är därför regeringen har valt att inte släppa igenom Socialdemokraternas förslag om månadsuppgiftslämning, att de ska lämna in uppgifter varje månad. Vi tycker att det är olämpligt. Det är också därför som vi säger nej till Socialdemokraternas förslag om fördubblad restaurangmoms och tredubblad arbetsgivaravgift för unga. Ni vill till exempel också riva upp vår nedsättning av egenavgifterna och göra det dyrare att vara egenföretagare. Vi tycker att det är fel väg.

Avslutningsvis vill jag bara markera att vi jobbar på att sänka sjuklöne-
nekostnaderna för små företag och avser att lägga fram ett förslag under
nästa år.

Anf. 44 PYRY NIEMI (S):

Herr talman! 5 ½ miljard kronor kostar sänkningen av restaurang-
momsen, och fortfarande har vi inte sett de totala effekterna av den. Det
är ganska mycket pengar som i någon mån blir ett branschstöd.

Visst, det har tillkommit nya jobb; det kan jag också understryka och
hålla med om. Den utredningen får analyseras vidare. Problemet är att
pengarna låses in i stället för att användas till någonting som kanske
skulle kunna vara ännu mer verkningsfullt i dessa tider, för faktum kvar-
står att massarbetslösheten består. Vi har inte kommit särskilt många steg
längre framåt. Långtidsarbetslösheten för unga består och fortsätter att
hålla sig på en jämn nivå. Vi har inte sett några tydliga effekter. Visst
kommer det in unga på arbetsmarknaden, men det är fortfarande svårt för
dem att få tillträde till arbetsmarknaden.

Här handlar det om småföretagarnas intresse av att nyanställa och
hitta nya möjligheter för unga människor att ta sig in på arbetsmark-
naden.

Vi talar precis samma språk här. Vi tycker att småföretagen är vik-
tiga. Men när det fortfarande låses in pengar till branschstöd i verksam-
heter som inte tar bort de stora arbetslöshetstalen måste även regeringen
komma till viss insikt och fundera på vad som är bättre åtgärder för att
komma åt detta.

Jag blir också lite brydd när jag hör att den andra sjuklöneveckan
eventuellt ska övertas nästa år. Det nämns ingenstans i höstens budget-
proposition som i princip kommer att gälla resten av året. Det handlar om
ungefär 1 ½ miljard kronor för att ta över ansvaret för den andra sjuklö-
neveckan. Men det kanske kommer i vårpropositionen, vad vet jag?

Det kanske mest bekymmersamma, näringsministern, är att trots att ni
talar er varma för småföretagens villkor händer det inget på arbetsmark-
naden. Omsättningstalen fortsätter vara likadana. Det försvinner männi-
skor från arbetsmarknaden, det kommer in nya och så försvinner de igen.
Här ligger den största utmaningen.

Anf. 45 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Herr talman! Sedan den socialistiska regeringen med Göran Persson i
spetsen lämnade Rosenbad 2006 har nyföretagandet i Sverige ökat med
40 procent. Sysselsättningen har ökat med drygt 200 000 personer. Det
innebär att 200 000 personer har ett jobb att gå till och en inkomst att
betala sina räkningar med.

Vi har dock fortfarande ett stort utanförskap och för att minska det
krävs bra reformer för fler små företag runt om så att jobben växer fram.

Jag konstaterar att Socialdemokraterna har fel politik. Lastbilsskatten,
till exempel, som ni ihärdigt propsar på att införa i Sverige backade
Frankrike från. Lastbilsskatt skulle införas i Frankrike från årsskiftet,
men i går meddelade den socialdemokratiska regeringen i Frankrike att
man backar från förslaget. Trycket var för hårt från fack och arbetsgivare
inom bland annat åkerinäring och jordbruk.

Ni har också fel politik när det gäller restaurangmomsen. Nu har till och med facket inom restaurangbranschen, med den kända socialdemokraten Ella Niiä i spetsen, gått ut och sagt att halveringen av restaurangmomsen bör vara kvar. Det är mycket på grund av att svarta jobb har blivit vita, skriver hon som en anledning till att hon ställer sig bakom regeringens förslag att behålla halveringen av restaurangmomsen. Det skapar jobb till många av hennes medlemmar.

Jag tackar för en bra debatt om småföretagarnas situation. Det är en angelägen debatt, för vi vill ha fler jobb i hela landet.

Överläggningen var härmed avslutad.

9 § Svar på interpellation 2013/14:128 om problem med etableringslotsar

Anf. 46 Statsrådet ERIK ULLENHAG (FP):

Herr talman! Patrik Björck har frågat mig hur jag tänker agera i den enligt interpellanten alltmer alarmerande situationen med etableringslotsar.

Reformen om nyanländas etablering trädde i kraft den 1 december 2010 och har nu verkat i tre år. Syftet med reformen är att påskynda och korta tiden för etableringen i arbets- och samhällslivet för nyanlända invandrare. Fokus ligger på tidiga insatser för arbete och språk, och det är Arbetsförmedlingen som ansvarar för etableringsuppdraget.

Etableringslotsen infördes som en ny aktör och utgör en viktig del i reformen. Etableringslotsens arbete syftar till att underlätta och påskynda nyanlända invandras etablering i arbets- och samhällslivet. Etableringslotsen ska vara en länk mellan den nyanlände och det svenska samhället och komplettera och stärka den nyanländes kontaktnät under den första tiden i landet.

Regeringen följer genomförandet och resultatet av verksamheten noga. Regeringen får dels löpande rapportering, dels särskilda rapporteringar om hur verksamheten med etableringslotsarna utvecklas och fungerar. Arbetsmarknadsdepartementet har en kontinuerlig dialog med Arbetsförmedlingen om etableringsuppdraget.

Etableringslotsar finns i dag över hela landet. Vid utgången av september i år fanns 280 leverantörer verksamma på 1 256 verksamhetsadresser i 233 kommuner. En stor del, ca 80 procent, av de nyanlända väljer en lots, och byte av lots sker i rimlig omfattning. Detta indikerar att valfrihetssystemet fungerar.

Statskontoret har genomfört en uppföljning av genomförandet av etableringsreformen som lämnades i juni 2012, och Arbetsmarknadsdepartementet har haft en dialog med Arbetsförmedlingen om Statskontorets rapport.

Mycket av det som Statskontoret föreslår beträffande lotsar ligger inom ramen för Arbetsförmedlingens eget ansvar. Myndigheten följer upp och granskar lotstjänsten noggrant och har ansvar för att utifrån sin bevakning och inom ramen för sitt uppdrag genomföra de förändringar som kan vara nödvändiga för att förbättra tjänsten.

Arbetsförmedlingen genomförde under våren 2013 en fördjupad granskning av leverantörer av kompletterande arbetsförmedlingstjänster. I en rapport i augusti 2013 redogör myndigheten för granskningen och de utmaningar som myndigheten ser i det fortsatta arbetet med kompletterande arbetsförmedlingstjänster.

I rapporten redovisar Arbetsförmedlingen också åtgärder som myndigheten vidtagit för att förbättra upphandlingen och kvalitetsuppföljningen. När det gäller etableringslotsar framkommer i rapporten att:

- etableringslots är den tjänst som i juli 2013 hade flest antal deltagare
- etableringslots har de mest nöjda deltagarna enligt myndighetens kundnöjdenkäter
- det finns signaler om att leverantörer ibland marknadsför sig på ett otillåtet sätt.

Den successiva utvecklingen av etableringsreformen gör det också nödvändigt att uppföljningen sker i ett längre tidsperspektiv.

Därför har Stockholms universitet fått i uppdrag att utvärdera effekterna av etableringsuppdraget. En delrapport ska lämnas senast i april 2015 och en slutrapport i april 2016.

Regeringens intention är att invänta resultaten från de utvärderingsuppdrag som är utlagda innan åtgärder för större förändringar av etableringsuppdraget vidtas. Regeringen följer, som jag betonat tidigare, reformen noga och löpande.

Inom ramen för sitt uppdrag kan Arbetsförmedlingen genomföra förändringar av tjänsten, exempelvis när det gäller förfrågningsunderlaget, kraven och ersättningen till lotsarna. Det kan bidra till att säkerställa kvaliteten i lotsverksamheten.

Jag ser fram emot en givande interpellationsdebatt.

Anf. 47 PATRIK BJÖRCK (S):

Herr talman! Jag tackar integrationsministern för svaret. Bakgrunden till frågan är att det finns stark kritik mot systemet med etableringslotsar. Denna kritik kommer inte bara från socialdemokratiska oppositionspolitiker utan från Riksrevisionen och Statskontoret och från lotsföretag som försöker agera seriöst på en oseriös marknad. Den kommer också från nyanlända, arbetsförmedlare och myndigheten Arbetsförmedlingen. Den kommer till och med från den liberala tankesmedjan Fores som har undersökt detta system.

Därför finns det all anledning att fråga det jag gör: Tänker statsrådet sitta passiv, eller tänker statsrådet agera?

Jag kan tyvärr konstatera att statsrådet kommer att vara passiv. Det framkommer med önskvärd tydlighet i slutet av svaret då statsrådet säger att regeringens intention är att invänta innan några åtgärder för förändringar vidtas. Det är givetvis inte tillfredsställande.

När man diskuterar detta är det viktigt att komma ihåg att det i grunden är ideologisk blindhet som driver den sittande regeringen att genomföra privatiseringar av verksamhet – inte för att det nödvändigtvis är bättre eller effektivare utan för att man av principiella skäl vill genomföra privatisering av all verksamhet.

Herr talman! Vi socialdemokrater kan absolut tänka oss att pröva alla vägar som kan ge framgång. Om privata aktörer tillför ett mervärde ska man givetvis pröva den vägen. Vi socialdemokrater har alltså ingen ideologisk blindhet här.

Det förutsätter dock att man har kontroll och uppföljning, och det är helt centralt om man ska hantera skattepengar på ett ansvarsfullt sätt.

Ska det fungera med privata aktörer och konkurrens måste det ske på sjysta villkor. En av de bärande delarna i kritiken från de aktörer som försöker vara seriösa är att bristen på kontroll och uppföljning gör att man inte klarar av att hantera det på ett rimligt sätt när man vill agera som etableringslots.

Herr talman! I svaret sägs att etableringslotsen ska vara en viktig del i etableringsreformen. Ändå kan man inte uppfylla kraven på kontroll och uppföljning, trots att det är en viktig del av politiken.

Statsrådet säger i sitt svar att man har löpande rapporteringar, särskilda rapporteringar och kontinuerlig dialog. Då är det anmärkningsvärt att statsrådet inte kan se allt som Riksrevisionen, Statskontoret, lotsar, nyanlända, arbetsförmedlare och till och med liberala debattörer kan se. Det är anmärkningsvärt om man har en sådan genomgång, löpande rapportering och kontinuerlig dialog.

Statsrådet säger också i svaret att detta indikerar att valfrihetssystemet fungerar. Men det är precis vad Statskontorets utredning konstaterar att det inte gör. Detta står specifikt i Statskontorets genomgång av lotssystemet, där de kritiserar systemet på just den punkten. Statskontoret säger: "Arbetsförmedlarna lämnar en samstämmig bild av att nyanlända har svårt att välja etableringslots. Målgruppens val baseras sällan på fakta, utan sker snarare med utgångspunkt från bekantas tidigare val. Enligt Statskontorets bedömning fungerar inte valfrihetssystemet med etableringslotsar."

Då är det anmärkningsvärt att statsrådet har en uppfattning där han säger att han inte ser några problem, att allt är bra och att det inte finns något att ändra på. Han sitter passiv och föreslår inga förändringar.

Anf. 48 Statsrådet ERIK ULLENHAG (FP):

Herr talman! Det är alltid uppiggande att debattera med Patrik Björck. Det höjer tonläget.

Jag börjar med att svara konkret på frågan, även om den inte är så öppet ställd. Tänker statsrådet sitta passiv, eller tänker statsrådet agera på den alltmer alarmerande situationen? Svaret på frågan om statsrådet tänker sitta passiv är: Nej. Tänker vi agera? Svaret är: Ja.

Sedan vet även Patrik Björck att mycket av uppföljningen sker inom ansvariga myndigheter i Sverige. Det är inte så att ingenting sker ifall en etableringslots inte fungerar. Arbetsförmedlingen har alla möjligheter att säga upp avtalet, och det sker också. Sex leverantörsavtal som inte har fungerat har sagts upp under 2013. Jag är medveten om att det kan finnas brister.

Låt oss påminna oss den diskussion vi har haft kring etableringslotsar. Patrik Björck och hans partikamrater har hela tiden varit lite trevande och sagt att de inte har något emot alternativet men att det egentligen är jättefel. Det är huvudbudskapet från Patrik Björck.

Vad var huvudkritiken mot etableringslotsar för ett par år sedan från några av dem du räknade upp? De sade då: Det kommer inte att finnas folk som vill vara etableringslotsar. Det är en diskussion jag har tagit i den här kammaren. Varför sade man att det inte skulle finnas folk som vill vara etableringslotsar? Jo, av det enkla skälet att vi har en prestationsbaserad ersättning som innebär att om någon ska tjäna pengar i systemet handlar det om att man ska hjälpa nyanlända till jobb eller till vidare studier.

Det är riktigt att grundersättningen är låg, men det är genomtänkt. Vi ska ha ett system som ställer krav på att man ska nå resultat. Vi kan börja med den kritikpunkten. Hur gick det? Som jag läste upp i svaret finns det flera hundra etableringslotsar runt om i landet. Det finns verksamhetsställen i princip över hela landet.

Det var den diskussion jag hade då med Patrik Björcks parti. I dag har vi 280 leverantörer som är etableringslotsar. Socialdemokraterna hade fel i kritiken, och det vore klädsamt om de kunde erkänna det. Det finns 1 256 verksamhetsadresser.

En annan del av kritiken var att systemet inte kommer att finnas i kommuner runt om i Sverige. Jag sade: Låt oss vänta och se och försöka få systemet att landa. Nu finns det i 233 kommuner. Det vore klädsamt om vi i diskussionen kunde gå tillbaka i debatten. Då ser vi att den huvudkritik som från början fanns mot systemet inte stämmer.

Sedan är det en annan sak, Patrik Björck, att vi hela tiden ska vara ödmjuka när vi inför nya system. Allt fungerar inte perfekt med etableringslotsar, och det finns utmaningar. Det står i svaret att Arbetsförmedlingen har ansvar för att följa upp dessa utmaningar och rapportera till regeringen.

När jag säger att vi ska avvakta lite för att se resultatet av reformerna innan vi gör större förändringar är det inte samma sak, Patrik Björck, som att vi ingenting gör. Vi förändrar systemet för mottagande av nyanlända hela tiden. Under nästa år kommer vi att ställa tydligare krav på att ta erbjudna arbeten. Tar man inte ett erbjudet arbete som nyanländ invandrare blir man av med sin ersättning. Det är en förändring av reformen.

Vi har gjort en större förändring av hela etableringsreformen, nämligen att Arbetsförmedlingen tog över ansvaret – det kommer vi inte att ändra på – och att man ska ha möjlighet att välja etableringslots. Jag behöver betydligt starkare argument än Patrik Björcks för att ändra mig i grundidén att det är bra att ha en guide in i det svenska samhället.

Nu visar det sig att nästan alla nyanlända väljer lots. Det visar sig dessutom att vi har hög nöjdhet med den kompletterande aktör vi har den första tiden i Sverige. Motfrågan till Patrik Björck blir: Är det hans löfte till väljarna att avskaffa hela systemet med etableringslotsar?

Det jag vill göra är att utveckla systemet. En utmaning jag ser är att vi har för få från den ideella sektorn. Det är en del av det hela. I dag är 8 procent av etableringslotsarna från den ideella sektorn. Jag tycker att det är bra att Läkarförbundet, Röda Korset och andra är på plats. Jag skulle vilja ha fler.

Den konkreta fråga som det vore intressant att få svar på från Patrik Björck är: Innebär detta mycket höga tonläge att Socialdemokraterna går till val på att avskaffa etableringslotsarna? Det är ett intressant besked till

de 80–90 procent av de nyanlända som väljer etableringslots och som tycker att det är ett bra stöd den första tiden i Sverige.

Prot. 2013/14:37
29 november

Anf. 49 PATRIK BJÖRCK (S):

Herr talman! Likt en Don Quijote attackerar statsrådet väderkvarnar.

Den kritik som framställts mot etableringslotssystemet vill statsrådet däremot uppenbarligen inte diskutera. Det är inte specifikt Patrik Björck som framför kritiken. Som framkommer i statsrådets svar gjorde Statskontoret 2012 en ganska bra genomgång där de lyfte fram precis de saker jag har pekat på.

Nu har det gått ett år, och Riksrevisionen kommer tillbaka med liknande kritik. Det som framfördes 2012 har uppenbarligen inte resulterat i att Riksrevisionen har en annan synpunkt när de tittar på systemet i dag. Riksrevisionen säger i en förstudie att det finns flera brister i systemet med etableringslotsar, bland annat att det är för lite arbetsmarknadsrelaterat och att kontrollen och uppföljningen är otillräcklig. Det är den viktiga och bärande delen i min kritik.

De säger också att det är viktigt att staten vet vad den får för pengarna, för det vet den inte i dag. Det är där kritiken kommer, och det är den kritik jag framställer i dag. Den kritiken väljer statsrådet tyvärr att över huvud taget inte bemöta.

Det finns lotsar som försöker hantera det hela på ett seriöst sätt med utgångspunkt från de ersättningsregler som gäller. De försöker gå in och fylla den roll som regeringen vill att lotssystemet ska göra. När man pratar med dem säger de själva att de inte kommer att klara av att konkurrera så som systemet ser ut nu eftersom det är så mycket som är oseriöst på marknaden.

Man har skapat en marknad utan uppföljning och kontroll, där skattemedel går till oseriösa aktörer som köper sig kunder med gåvor och pengar. De delar till och med på resultatet med den de ska lotsa. I ett sådant system får den som eventuellt skulle vilja följa de intentioner som statsrådet och regeringen hade när reformen infördes naturligtvis inte någon möjlighet att fungera.

Det är beklämmande att för andra gången få höra att systemet är perfekt. Det är väldigt många deltagare som väljer lotsarna, och de är väldigt nöjda. Alla bedömare som går in och mäter och ser vad det är som ska ske och vad man ska göra och om konkurrensen mellan de olika aktörerna fungerar på ett seriöst sätt kommer fram till att det inte fungerar.

Om man mäter antalet deltagare och resultatet av deras deltagande inte är det avsedda är det naturligtvis märkligt, herr talman, att man kan vara nöjd, som statsrådet är. Att bara mäta antalet deltagare men inte bry sig om hur de blev rekryterade till sin lots är ett märkligt sätt att använda skattepengar när lotsarna har köpt platser och lockat till sig deltagare med gåvor, när deltagarna i sin tur har fått betalt om de rekryterar fler deltagare och när lotsarna sedan delat på de eventuella resultat ersättningarna med kunderna i systemet.

Statsrådet står här i talarstolen och säger att många är med och att många uttrycker nöjdhet på en marknad som inte fungerar. De flesta som tittar på detta konstaterar att det är en sällsynt svår situation. Hur ska den som är nyanländ till Sverige kunna förstå sig på systemet med lotsar? Inte ens jetlaggade affärsresenärer som har åkt över Atlanten och anlän-

Svar på
interpellationer

der till flygplatsen Arlanda kan förstå sig på det svenska systemet med taxibilar. De blir lurade varje dag för att vi har ett avreglerat system inom taxinäringen. Men man ställer krav på att en nyanländ flykting i Sverige ska förstå sig på det här korrumperade systemet.

Anf. 50 Statsrådet ERIK ULLENHAG (FP):

Herr talman! Vi försöker en gång till. Det vore klädsamt, Patrik Björck, om du i alla fall försökte citera mig korrekt – vi kan väl börja där. Jag har inte sagt att detta system är perfekt.

Det vore också klädsamt ifall du kunde läsa vad som står i svaret. Alldeles nyss stod du i riksdagens talarstol och sade: Det finns ingen uppföljning och ingen kontroll.

Jag läser igen högt ur svaret: ”Myndigheten” – alltså Arbetsförmedlingen – ”följer upp och granskar lotstjänsten noggrant och har ansvar för att utifrån sin bevakning och inom ramen för sitt uppdrag genomföra de förändringar som kan vara nödvändiga för att förbättra tjänsten.”

Ett exempel som jag nämde alldeles nyss, Patrik Björck: Om ett lotsföretag inte fungerar finns det möjlighet att säga upp avtalet. Det har skett under 2013. Det är möjligt att det behöver ske i högre utsträckning. Det finns – det är jag den förste att erkänna, och jag har sagt det i riksdagens talarstol tidigare – lotsföretag som inte har fungerat tillräckligt bra och lotsföretag som inte har varit seriösa. I svaret hänvisar jag också till att det finns lotsföretag som inte har haft sjyst marknadsföring.

Så ska vi inte ha det, Patrik Björck. Men låt oss försöka undvika att medvetet misstolka varandra utan i alla fall försöka – åtminstone när du har fått svaret både skriftligt och muntligt – korrekt beskriva vad regeringen gör.

Det är bra att du hänvisar till Statskontorets rapport. En av de första saker som jag gjorde när vi genomförde etableringsreformen var att ge uppdrag om ett antal systematiska uppföljningar av etableringsreformen för att kunna vidta åtgärder i tid.

Det är ett lite ovanligt sätt att jobba när man genomför större reformer – speciellt om man jämför med tidigare socialdemokratiska regeringar – att regeringen själv tidigt ger uppdrag om uppföljningar och granskningar. Stockholms universitet, som jag hänvisade till i svaret, har vi också gett ett uppdrag för att vi ska kunna göra rätt.

I den stora frågan, Patrik Björck, får vi fundera på: Fungerar det nya etableringssystemet bättre eller sämre än det gamla? Det finns stora utmaningar i det nya systemet. Men vi kan redan nu se att om vi fortsätter att ha de resultat som vi nu har kommer vi att ha kortat tiden från det att man kommer till Sverige till det att man har fått ett jobb. Var fjärde som har lämnat systemet efter de första två åren har gått vidare till arbete eller studier. Det fungerar bättre än det gamla systemet.

Är det perfekt? Nej, Patrik Björck, det är inte perfekt, så stå inte här och hävda att jag säger att det är perfekt.

Men det är rätt tänkt att fokusera på jobb från första dagen, Patrik Björck. Det är rätt tänkt att vi gör upp med en integrationspolitik som har fokuserat alldeles för mycket på omhändertagande. Det är rätt tänkt att vi behandlar människor som har kommit till Sverige som vuxna människor.

Det är rätt tänkt att tro att vi ska försöka individualisera mottagandet i Sverige.

Prot. 2013/14:37
29 november

Du raljerar lite allmänt om att nyanlända inte kan välja. Men fundera lite grann på hur mångfalden av lotsar ser ut! Är det bra eller dåligt att Läkarförbundet finns som lots? Tror du att det är bra idé för en nyanländ läkare att använda sig av Läkarförbundet som lots? Jag tror att det är bra. Är det en bra eller dålig idé att vi börjar få olika typer av kompetenser när det gäller vilken bakgrund man har, vilket land man kommer från och vilken utbildning man har? Jag tror att det är bra.

Jag tror också att det är bra att vi har byggt upp ett system där det inte, Patrik Björck, är så att någon bara kan starta ett lotsföretag och tjäna stora pengar på det, för så fungerar det inte. Man kan starta ett lotsföretag, och man kan tjäna pengar på det – om det ger resultat. Om människor kommer i arbete, om människor studerar vidare får man en prestationsbaserad ersättning.

Patrik Björck har alldeles rätt i att jag har fått kritik för det. Jag har fått kritik för det från branschföretag som tycker att det är för tuffa regler. Jag har periodvis fått kritik från liberala debattörer som tycker att ersättningen är för låg. Jag har fått kritik från etableringslotsar för det. Men det är rätt tänkt, Patrik Björck, att bygga upp system där det faktiskt är resultaten som räknas, ifall vi nu ska använda oss av kompletterande aktörer.

Patrik Björck är en alldeles utmärkt oppositionspolitiker speciellt när det gäller tonläget. Men ibland blir jag lite bekymrad över hur det skulle se ut ifall Patrik Björck fick ett regeringsansvar.

Notera nu att jag 90 procent av tiden talade om vad vi gör, så hävda inte att jag nu skyller på Socialdemokraterna. Men du kan väl ändå i riksdagens talarstol klara att svara på frågan: Är Socialdemokraternas löfte att avskaffa etableringslotsarna?

Anf. 51 PATRIK BJÖRCK (S):

Herr talman! Då vill jag vara tydlig och konstatera: Om det hade varit mina uppfattningar hade jag inte tagit kammarens eller statsrådets dyrbara tid i anspråk. Detta är en kritik som kommer från Riksrevisionen, Statskontoret, seriösa lotsaktörer, nyanlända, arbetsförmedlare, Arbetsförmedlingen som myndighet och även liberala debattörer, som jag var inne på.

Vi kan gå till de liberala debattörerna och se hur de tittar på systemet och vad deras kritik bygger på. Från tankesmedjan Fores kommer man till slutsatsen:

”Ett annat problem är tecknen på att vissa lotsföretag utnyttjar systemet genom att teckna slavlika kontrakt med nyanlända efter att ha lockat dem med gåvor. Genom att ägna sig åt denna typ av ’cream skimming’ kan de tjäna pengar utan att föra sina klienter närmare arbetsmarknaden.”

Det är, herr talman, för att inte bli anklagad för att höja tonläget i debatten här i kammaren, ett ordagrant citat från den liberala tankesmedjan Fores.

Det är här någonstans som statsrådet blir svaret skyldig. Om det nu är så att man i huvudsak är nöjd med systemet, om man faktiskt inväntar förslag på förändringar, som det står i svart på vitt och som vem som helst kan ta del av i svaret, då måste man fundera över: Hur kommer det sig att statsrådet inte kan se det alla andra ser?

Det är det som föranleder interpellationen. När det år efter år kommer likadan kritik mot missförhållanden och det inte finns en endaste tendens till att det skulle ha blivit bättre är det rimligt, herr talman, att ifrågasätta regeringens passivitet, och det är det jag gör. Jag hoppas naturligtvis att det ska leda till aktivitet. Skam den som ger sig!

Anf. 52 Statsrådet ERIK ULLENHAG (FP):

Herr talman! Vi fick lite problem med citerandet igen. Jag har inte talat om inga förändringar, Patrik Björck, utan jag talade om inga större förändringar av etableringsuppdraget.

En större förändring av etableringsuppdraget är för mig till exempel att säga: Vi är så mycket emot att vi har kompletterande aktörer att vi inte ska ha sådana. Men något sådant kommer inte att ske från regeringens sida.

Det var den frågan som jag nu i tre inlägg har försökt få svar på från Socialdemokraterna. Men uppenbarligen kan vi inte ens få svar på frågan om detta system är så eländigt att det borde avskaffas. På tonläget verkar det ju som det.

Jag tror i grunden att det är bra, när man kommer till Sverige, att få hjälp med att skapa sig nätverk. Det finns ett par saker som man saknar i Sverige när man kommer hit. Det första är det svenska språket – det fokuserar vi på. Det andra är nätverk – man känner inte människor. Tanken med etableringslotsar av olika slag, därför att människor som kommer hit är olika, är att de ska kunna hjälpa till med nätverk.

Patrik Björck säger att det har funnits kritik år efter år. Ta det lite lugnt! Systemet har knappt funnits i tre år.

Visst fanns det kritik första året. Den bemötte jag i mitt första inlägg, där jag gick igenom att mycket av den huvudsakliga kritik som riktades mot systemet har visat sig vara fel, Patrik Björck.

Sedan finns det – jag upprepar det igen – oseriösa lotsföretag, folk som inte har gjort detta tillräckligt bra. Min slutsats är att vi ska se till att fortsätta med uppföljning och kontroll och se till att vi kan nå bättre resultat. Min slutsats är inte att systemet inte fungerar i sådan grad att det ska avskaffas, vilket för mig är en större förändring. Låt oss prata om rätt saker!

Det vi för närvarande kan notera är att vi har en opposition som är aktiv och kritiserar regeringen, vilket är bra, och som är aktiv med att citera liberala tankesmedjor, vilket också är bra. Men om du drar slutsatser av vad just Fores och andra säger: Nu rycker du ut ett citat, men jag tycker att du ska vara lite ärlig mot dem och säga att de egentligen tycker att detta med valfrihet är bra. Citatet ger nästan ett intryck av att de tycker att det är jättedåligt och vill avskaffa alltihop, men de vill se att det fungerar bättre. Och det vill jag också, Patrik Björck.

Det som var lite synd med debatten, herr talman och Patrik Björck, var att vi aldrig fick klart för oss vilka alternativ som står mot varandra. Men jag välkomnar en fortsatt granskning, för vi ska fortsätta att utveckla integrationspolitiken så att den kan fungera bättre. Jag tackar för en bra debatt och önskar interpellanten en trevlig helg.

Överläggningen var härmed avslutad.

10 § Bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Skrivelse

2013/14:50 Riksrevisionens rapport om Sverige i Arktiska rådet

Socialutskottets betänkande

2013/14:SoU6 Nytt namn för Myndigheten för hälso- och vårdinfrastruktur

Näringsutskottets betänkande

2013/14:NU3 Utgiftsområde 21 Energi

Socialförsäkringsutskottets betänkande

2013/14:SfU2 Utgiftsområde 8 Migration

Konstitutionsutskottets betänkande

2013/14:KU1 Utgiftsområde 1 Rikets styrelse

Skatteutskottets betänkanden

2013/14:SkU1 Utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution

2013/14:SkU8 Vissa frågor om förfarandet avseende skatt på alkoholvaror, tobaksvaror och energiprodukter

2013/14:SkU9 Kontroll av postförsändelser

2013/14:SkU10 Vissa skattefrågor

2013/14:SkU11 Ändrad deklarationstidpunkt för mervärdesskatt

2013/14:SkU12 Begränsningar av möjligheten att göra avdrag för koncernbidrag

2013/14:SkU13 Förändrad hantering av mervärdesskatt vid import

2013/14:SkU14 Undantag från kassaregisterkrav vid obetydlig omfattning

2013/14:SkU15 Förändringar av trängselskatten i Stockholm med anledning av trafikleden Norra länken och den nya stadsdelen Hagastaden

11 § Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 29 november

2013/14:185 Lärarlegitimationerna

av *Cecilia Dalman Eek* (S)

till utbildningsminister Jan Björklund (FP)

2013/14:186 Tillgången på resandestatistik

av *Lars Eriksson* (S)

till statsrådet Catharina Elmsäter-Svärd (M)

2013/14:187 Försvarsmaktens korvetter
av *Peter Jeppsson* (S)
till försvarsminister Karin Enström (M)

Prot. 2013/14:37
29 november

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 3 december.

12 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 29 november

2013/14:153 Behoven av nyanskaffning och vidmakthållande av försvarsmateriel

av *Åsa Lindestam* (S)
till försvarsminister Karin Enström (M)

2013/14:154 Upphandlingsstöd för innovation och samhällsutveckling

av *Jonas Eriksson* (MP)
till näringsminister Annie Lööf (C)

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 3 december.

13 § Kammaren åtskildes kl. 11.47.

Förhandlingarna leddes
av förste vice talmannen från sammanträdets början till och med
7 § anf. 36 och
av talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

HELÉN TÖRNQVIST

/Eva-Lena Ekman

Innehållsförteckning

1 § Anmälan om sammansatt utrikes- och försvarsutskott	1
2 § Anmälan om faktapromemoria	2
3 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	2
4 § Svar på interpellation 2013/14:155 om WTO.....	4
Anf. 1 Statsrådet EWA BJÖRLING (M)	4
Anf. 2 JENS HOLM (V)	5
Anf. 3 Statsrådet EWA BJÖRLING (M)	6
Anf. 4 JENS HOLM (V)	7
Anf. 5 Statsrådet EWA BJÖRLING (M)	8
Anf. 6 JENS HOLM (V)	9
Anf. 7 Statsrådet EWA BJÖRLING (M)	9
5 § Svar på interpellation 2013/14:93 om mobiltäckning.....	10
Anf. 8 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C).....	10
Anf. 9 ISAK FROM (S)	11
Anf. 10 ANDERS YGEMAN (S)	12
Anf. 11 GÖRAN LINDELL (C)	13
Anf. 12 HELENA LINDAHL (C).....	14
Anf. 13 GUNNAR SANDBERG (S)	15
Anf. 14 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C).....	15
Anf. 15 ISAK FROM (S)	16
Anf. 16 ANDERS YGEMAN (S)	17
Anf. 17 GÖRAN LINDELL (C)	18
Anf. 18 HELENA LINDAHL (C).....	18
Anf. 19 GUNNAR SANDBERG (S)	19
Anf. 20 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C).....	19
Anf. 21 ISAK FROM (S)	20
Anf. 22 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C).....	20
6 § Svar på interpellation 2013/14:95 om ett it-samhälle tillgängligt för alla	21
Anf. 23 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C).....	21
Anf. 24 GUNNAR SANDBERG (S)	22
Anf. 25 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C).....	23
Anf. 26 GUNNAR SANDBERG (S)	24
Anf. 27 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C).....	25
Anf. 28 GUNNAR SANDBERG (S)	26
Anf. 29 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C).....	27
7 § Svar på interpellation 2013/14:116 om postservicen i Stockholms skärgård	28
Anf. 30 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C).....	28
Anf. 31 MEERI WASBERG (S).....	29
Anf. 32 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C).....	30
Anf. 33 MEERI WASBERG (S).....	31
Anf. 34 ISAK FROM (S)	32
Anf. 35 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C).....	32
Anf. 36 MEERI WASBERG (S).....	33

Anf. 37 ISAK FROM (S)	34	Prot. 2013/14:37
Anf. 38 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C).....	34	29 november
8 § Svar på interpellation 2013/14:152 om minskat sjuklöneansvar	35	
Anf. 39 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C)	35	
Anf. 40 PYRY NIEMI (S).....	35	
Anf. 41 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C)	36	
Anf. 42 PYRY NIEMI (S).....	37	
Anf. 43 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C)	39	
Anf. 44 PYRY NIEMI (S).....	40	
Anf. 45 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C)	40	
9 § Svar på interpellation 2013/14:128 om problem med etableringslotsar	41	
Anf. 46 Statsrådet ERIK ULLENHAG (FP)	41	
Anf. 47 PATRIK BJÖRCK (S)	42	
Anf. 48 Statsrådet ERIK ULLENHAG (FP)	43	
Anf. 49 PATRIK BJÖRCK (S)	45	
Anf. 50 Statsrådet ERIK ULLENHAG (FP)	46	
Anf. 51 PATRIK BJÖRCK (S)	47	
Anf. 52 Statsrådet ERIK ULLENHAG (FP)	48	
10 § Bordläggning.....	49	
11 § Anmälan om interpellationer.....	49	
12 § Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	50	
13 § Kammaren åtskildes kl. 11.47.....	50	

